Ἀριθ. 412 – Λεπτὰ εἴκοσι πέντε.

ΕΙΟΣ Η'

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΙΣΤ' | Συνδρομὴ ἐτησία: Ἐν Ἑλλάδι φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 – Αἱ συνδρομαὶ ἄρχονται ἀπὸ Ἰανουαρ. ἑκάστ. ἔτους καὶ εἶνε ἐτήσιαι – Γραφεῖον Διευθ.: Ἐπὶ τῆς λεωφ. Πανεπιστημίου 39. | 20 Νοεμβρίου 1883

Η ΚΟΡΗ ΤΟΥ ΛΟΧΑΓΟΥ

[Μυθιστόρημα Ἀλεξάνδρου Πούσκιν].

Συνέχεια· ἴδε σελ. 726.

ΙΒ'

Ἡ ὀργανή.

Ἡ *κιβίτκα* ἐστάθη πρὸ τῆς ἐξωθύρας τῆς οἰκίας τοῦ φρουράρχου. Οἱ κάτοικοι ἀναγνωρίσαντες τοὺς κωδωνίσκους τῆς ἁμάξης τοῦ Πουγάτσεφ προσέδραμον ἀθρόοι. Ὁ Σβαμπρίνης ἦλθεν εἰς συνάντησιν τοῦ ἀντάρτου. Ἐφόρει ἐνδυμασίαν Κοζάκου καὶ εἶχεν ἀφίσῃ τὴν γενειάδα του. Ὁ προδότης ἐβοήθησε τὸν Πουγάτσεφ νὰ κατέλθῃ τῆς ἁμάξης, ἐκδηλῶν διὰ φιλοφρονητικῶν λέξεων τὸν ζῆλον καὶ τὴν χαράν του. Ἰδών με ἐταράχθη, ἀλλὰ συνελθὼν εἰς ἑαυτὸν μετὰ μικρόν: «εἶσαι μαζί μας; εἶπεν· ἔπρεπε καὶ ἀπὸ προτήτερα μάλιστα νὰ τὸ κάμῃς.»

Ἀπέστρεψα τὴν κεφαλήν, χωρὶς νὰ τῷ ἀποκριθῶ.

Βάρος μέγα ἐπλάκωσε τὴν καρδίαν μου, ὅτε εἰσήλθομεν εἰς τὸ μικρὸν δωμάτιον, ὅπερ τόσον καλὰ ἐγνώριζον, καὶ ἐν ᾧ ἐφαίνετο ἀκόμη ἐπὶ τοῦ τοίχου τὸ δίπλωμα τοῦ φονευθέντος φρουράρχου, ὡς θλιβερὸν ἐπιτάφιον. Ὁ Πουγάτσεφ ἐκάθησεν ἐπ' αὐτοῦ ἐκείνου τοῦ ἀνακλίντρου, ἐφ' οὗ τοσάκις ὁ Ἰβὰν Κούσμιτς εἶχεν ἐξαπλωθῇ, ἀκούων τὰς ἐπιτιμήσεις τῆς συζύγου του. Ὁ Σβαμπρίνης ἐκόμισεν ὁ ἴδιος οἰνόπνευμα εἰς τὸν ἀρχηγόν του. Ὁ Πουγάτσεφ πιὼν ἓν ποτήριον, τῷ εἶπε δείξας ἐμέ: «Κέρασε καὶ τὴν εὐγενίαν του.»

Ὁ Σβαμπρίνης μὲ ἐπλησίασε μὲ τὸν δίσκον του, ἀλλ' ἐγὼ ἀπέστρεψα καὶ αὖθις τὴν κεφαλήν. Ἐφαίνετο ὅτι τὰ εἶχε χαμένα. Διὰ τῆς συνήθους ὀξυνοίας αὐτοῦ, κατενόησεν ἀναμφιβόλως, ὅτι ὁ Πουγάτσεφ ἦτο δυσηρεστημένος κατ' αὐτοῦ. Ἐκύτταξε αὐτὸν μὲν μετὰ τρόμου, ἐμὲ δὲ μετὰ δυσπιστίας. Ὁ Πουγάτσεφ τῷ ἀπηύθυνέ τινας ἐρωτήσεις περὶ τῆς καταστάσεως τοῦ φρουρίου, περὶ τοῦ τί ἐλέγετο διὰ τὸν στρατὸν τῆς αὐτοκρατείρας καὶ περὶ τινων ἄλλων παρομοίων θεμάτων· εἶτα στρέψας τὸν λόγον ἀποτόμως καὶ ἀπροόπτως:

»Εἰπέ μου, ἀδελφέ μου, ἠρώτησε, ποία εἶναι αὐτὴ ἡ νέα, ὁποῦ ἔχεις ὑπὸ κράτησιν; Δεῖξέ μέ την.»

Θανάσιμος ὠχρότης ἐπεχύθη ἐπὶ τοῦ προσώπου τοῦ Σβαμπρίνη. «Τσάρε, εἶπε διὰ τρεμούσης φωνῆς, τσάρε... δὲν τὴν ἔχω ὑπὸ κράτησιν, εὑρίσκεται εἰς τὸν κοιτῶνά της.

— Ὑπάγωμεν νὰ τὴν ἴδω,» εἶπεν ὁ ἀνταρτης ἐγερθείς.

Δὲν ὑπῆρχε τρόπος ὑπεκφυγῆς. Ὁ Σβαμπρίνης ὡδήγησε τὸν Πουγάτσεφ εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Μαρίας Ἰβανόβνας, ἐγὼ δὲ τοὺς ἠκολούθησα.

Ὁ Σβαμπρίνης ἐστάθη ἐν τῇ κλίμακι: «Τσάρε, εἶπε, εἰμπορεῖτε νὰ παιτήσητε ἀπὸ ἐμὲ ὅ τι θέλετε· ἀλλὰ μὴ ἐπιτρέπετε εἰς ἕνα ξένον νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς συζύγου μου.

— Τήν ἐνυμφεύθης! ἀνέκραξα, μὲ τρόπον ὡς ἂν ἤθελον νὰ τὸν κατασπαράξω.

— Σιωπή! διέκοψεν ὁ Πουγάτσεφ, αὐτὸ εἶναι ἰδική μου δουλειά. Καὶ σύ, ἐξηκολούθησε στραφεὶς πρὸς τὸν Σβαμπρίνην, μὴ μᾶς κάμνῃς τόν ἀκατάδεκτον. Εἶναι ἢ δὲν εἶναι σύζυγός σου, ἐγὼ θὰ φέρω ὁποιον θέλω εἰς τὸν κοιτῶνά της. Ἄρχοντά μου, ἀκολούθει με.»

Παρὰ τὴν θύραν τοῦ κοιτῶνος ἐστάθη καὶ πάλιν ὁ Σβαμπρίνης καὶ εἶπεν ὑποτρέμων: «Τσάρε, σᾶς λέγω νὰ εἰξεύρετε πῶς ἔχει θέρμην καὶ τρεῖς ἡμέρας τώρα ἔχει παραμιλητά.

— Ἄνοιξε,» εἶπεν ὁ Πουγάτσεφ

Ὁ Σβαμπρίνης προσεποιήθη ὅτι ἀνεζήτει τὴν κλεῖδα ἐν τοῖς θυλακίοις του καὶ τέλος εἶπεν, ὅτι τὴν ἐλησμόνησε. Ὁ Πουγάτσεφ ὤθησε διὰ λακτίσματος τὴν θύραν, τὸ κλεῖθρον ἐθραύσθη, καὶ ἀνοιγείσης τῆς θύρας εἰσήλθομεν.

Περιεσκόπησα ἐν ἀκαρεῖ τὰ ἐν τῷ δωματίῳ καὶ μικροῦ δεῖν ἐλιποθύμησα. Ἐπὶ τοῦ πατώματος, φοροῦσα πρόστυχον χωρικὴν ἐνδυμασίαν, ἐκάθητο ἡ Μαρία, ὠχρά, κάτισχνος, λυσίκομος. Πρὸ αὐτῆς ἔκειτο λάγηνος πλήρης ὕδατος καὶ ἐπὶ ταύτης τεμάχιον ἄρτου. Ἅμα ἰδοῦσά με ἐφρικίασε καὶ ἔβαλεν ὀξεῖαν κραυγήν. Ἀδυνατῶ νὰ εἴπω τί ἠσθάνθην... Ὁ Πουγάτσεφ ἐκύτταξε λοξῶς τὸν Σβαμπρίνην καὶ τῷ εἶπε μειδιῶν: «Τὸ νοσοκομεῖόν σου εἶναι ἐν καλῇ καταστάσει!»

Ἔπειτα πλησιάσας τὴν Μαρίαν : «εἰπέ μου, περιστεροῦλά μου, τῇ εἶπε, διατί ὁ ἄνδρας σου σὲ τιμωρεῖ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ;

— Ὁ ἄνδρας μου ! εἶπεν ἐκείνη· δὲν εἶναι ἄνδρας μου. Ποτὲ δὲν θὰ γείνω σύζυγός του. Ἀπεφάσισα νὰποθάνω καλλίτερα καὶ θὰποθάνω, ἂν δὲν μὲ ἐλευθερώσῃ κἀνείς.»

Ὁ Πουγάτσεφ ἐκύτταξε σφόδρα ἐξωργισμένος τὸν Σβαμπρίνην : «Ἐτόλμησες νὰ μὲ ἀπατήσῃς, τῷ ἐκραύγασε, εἰξεύρεις, ἀχρεῖε, τί σοῦ πρέπει νὰ πάθῃς ;»

Ὁ Σβαμπρίνης ἔπεσεν εἰς τὰ γόνατα. . .

Τότε ἡ καταφρόνησις κατέπνιξεν ἐν ἐμοὶ πᾶν αἴσθημα μίσους καὶ ἐκδικήσεως . Ἐκύτταξα μετὰ βδελυγμίας τὸν εὐπατρίδην ἐκεῖνον ἕρποντα πρὸ τῶν ποδῶν ἑνὸς λιποτάκτου Κοζάκου. Ὁ Πουγάτσεφ ἐμαλάχθη οὕτω.

«Ἂς ἦναι, σὲ συγχωρῶ αὐτὴν τὴν φοράν, εἶπε τῷ Σβαμπρίνῃ· ἀλλὰ μάθε πῶς εἰς πρῶτον σφάλμα, ὁποῦ θὰ κάμῃς, θὰ ἐνθυμηθῶ καὶ αὐτό.»

Εἶτα στραφεὶς πρὸς τὴν Μαρίαν, τῇ εἶπε μετὰ πραότητος : «Πήγαινε,κόρη μου,σοῦ δίδω τὴν ἐλευθερίαν σου· εἶμαι ὁ τσάρος.»

Ἡ Μαρία, ῥίψασα ἐπ' αὐτοῦ ταχὺ βλέμμα, ἐμάντευσεν, ὅτι ἐκεῖνος ἦτο ὁ φονεὺς τῶν γονέων της. Ἐκάλυψε διὰ τῶν χειρῶν τὸ πρόσωπον καὶ ἔπεσεν ἀναίσθητος. Ὥρμησα νὰ τὴν βοηθήσω, ὅτε ἡ παλαιά μου γνώριμος Παλάσκα εἰσῆλθε μετὰ πολλῆς τόλμης εἰς τὸν κοιτῶνα καὶ ἔσπευσε νὰ περιποιηθῇ τὴν κυρίαν της. Ὁ Πουγάτσεφ ἐξῆλθε καὶ κατήλθομεν καὶ οἱ τρεῖς εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς ὑποδοχῆς.

«Αἴ λοιπόν ! ἄρχοντά μου, μοὶ εἶπεν ὁ Πουγάτσεφ γελῶν, ἐλυτρώσαμεν τὴν ὡραίαν νέαν ; τί λές ; δὲν πρέπει νὰ φωνάξωμεν τὸν παπᾶ, διὰ νὰ στεφανώσῃ τὴν ἀνεψιάν του ; Ἂν θέλῃς θὰ γίνω κουμπάρος σου καὶ ὁ Σβαμπρίνης συμπέθερος. Ὕστερα θὰ ξεφαντώσωμεν καὶ θὰ κλείσωμεν καὶ τῆς πόρταις.»

Ὅ τι ἐφοβούμην συνέβη. Ἀκούσας ὁ Σβαμπρίνης τὴν πρότασιν τοῦ Πουγάτσεφ ἐγένετο ἔξω φρενῶν.

«Τσάρε, εἶπε λυσσῶν, εἶμαι ἔνοχος, σᾶς εἶπα ψεύματα· ἀλλὰ καὶ ὁ Γρίνεφ σᾶς ἀπατᾷ. Αὐτὴ ἡ νέα δὲν εἶναι ἀνεψιὰ τοῦ παπᾶ· εἶναι ἡ κόρη τοῦ Ἰβὰν Μιρονώφ , ὁ ὁποῖος ἐθανατώθη , ὅτε ἐκυριεύθη τό φρούριον.»

Ὁ Πουγάτσεφ ἔστρεψε πρός με ὀργίλον βλέμμα.

«Τί θὰ εἰπῇ αὐτό ; ἀνέκραξε μετ' ἀγανακτήσεως.

— Ὁ Σβαμπρίνης σοῦ εἶπε τὴν ἀλήθειαν, ἀπεκρίθην εὐτόλμως.

— Σὺ ὅμως δὲν μοῦ τὸ εἶπες αὐτό, ὑπέλαβεν ὁ Πουγάτσεφ, οὗ τὸ πρόσωπον συνωφρυώθη αἴφνης.

— Ἀλλὰ σὲ βάλλω κριτήν, τῷ ἀπεκρίθην· εἰμποροῦσα νὰ τὸ εἴπω ἐμπροστὰ εἰς τὰ παλληκάρια σου, πῶς ἦτο κόρη τοῦ Μιρονώφ ; Θὰ τὴν κατεξέσχιζον χωρὶς ἄλλο· τῶν ἀδυνάτων θὰ ἦτο πλέον νὰ σωθῇ.

— Ὡς τόσον ἔχεις δίκαιον, εἶπεν ὁ Πουγάτσεφ, τὸ καϋμένο τὸ κορίτσι δὲν θὰ τὴν ἐγλύτωνεν ἀπὸ τὰ μεθυσμένα παλληκάρια μου· ἡ κουμπάρα μου ἡ παπαδιὰ καλὰ ἔκαμε νὰ τοὺς γελάσῃ.

— Ἄκουσον, ἐξηκολούθησα, ἰδὼν τὰς ἀγαθὰς διαθέσεις αὐτοῦ· δὲν εἰξεύρω πῶς νὰ σὲ ὀνομάσω καὶ οὔτε θέλω νὰ τὸ εἰξεύρω . Ἀλλὰ μάρτυς μου ὁ Θεός, πῶς θὰ ἦμαι πρόθυμος νὰ σοῦ πληρώσω μὲ τὴν ζωήν μου ὅ τι ἔκαμες δι' ἐμέ. Μόνον μὴ μοῦ ζητήσῃς τίποτε ὁποῦ νὰ ἦναι ἀσυμβίβαστον μὲ τὴν τιμήν μου καὶ μὲ τὴν συνείδησίν μου. Εἶσαι ὁ εὐεργέτης μου· τελείωσε καθὼς ἤρχισες. Ἄφες με νὰ ὑπάγω μὲ τὴν δυστυχῆ ὀρφανήν, ὅπου θέλει ὁ Θεός. Καὶ ἡμεῖς, ὅ τι καὶ ἂν σοῦ συμβῇ καὶ ὅπου καὶ ἂν ἦσαι, θὰ δεώμεθα καθ' ἡμέραν εἰς τὸν Θεὸν ὑπὲρ τῆς σωτηρίας τῆς ψυχῆς σου. . .»

Οἱ λόγοι μου συνεκίνησαν, φαίνεται, τὴν ἀγρίαν καρδίαν τοῦ Πουγάτσεφ

«Ἂς γίνῃ ἡ ἐπιθυμία σου, εἶπε ἡ τιμωρία ἢ ἡ χάρις πρέπει νὰ γίνεται σωστή· αὐτὴ εἶναι ἡ συνήθειά μου. Πάρε τὴν ὡραίαν σου, πήγαινε ὅπου θέλεις καὶ εἴθε ὁ Θεὸς νὰ σᾶς δίδῃ ἀγάπην καὶ γνῶσιν.»

Στραφεὶς δὲ πρὸς τὸν Σβαμπρίνην, τὸν διέταξε νὰ μοὶ γράψῃ ἓν διαβατήριον δι' ὅλους τοὺς σταθμοὺς καὶ τὰ φρούρια τὰ ὑποτεταγμένα εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ· ὁ Σβαμπρίνης ἵστατο ἀκίνητος καὶ ὡς ἀπολιθωμένος· ὁ Πουγάτσεφ ὑπῆγε πρὸς ἐπιθεώρησιν τοῦ φρουρίου, ὁ Σβαμπρίνης τὸν ἠκολούθησε καὶ ἐγὼ ἔμεινα προφασισθείς, ὅτι θὰ προετοιμάσω τὰ τοῦ ταξειδίου.

Ἔδραμον εἰς τὸν κοιτῶνα τῆς Μαρίας ἡ θύρα ἦτο κλειστή. Ἔκρουσα αὐτήν.

«Ποιὸς εἶναι ;» ἠρώτησεν ἡ Παλάσκα.

Εἶπον τὸ ὄνομά μου. Ἡ γλυκεῖα φωνὴ τῆς Μαρίας ἠκούσθη ὄπισθεν τῆς θύρας.

«Περιμείνατε, Πιότρ Ἀνδρέιτς, εἶπε,ἀλλάζω ἐνδύματα. Πήγαινε εἰς τῆς Ἀκουλίνας Παμφιλόβνας· ἔφθασα καὶ ἐγὼ εἰς μίαν στιγμήν.»

Ὑπακούσας ὑπῆγον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ παπᾶ Γαρασίμ. Ὁ ἱερεὺς καὶ ἡ σύζυγός του ἔτρεξαν εἰς προϋπάντησίν μου. Ὁ Σαβέλιιτς τοῖς εἶχε ἤδη ἀνακοινώσει πάντα τὰ γενόμενα.

«Καλημέρα , Πιότρ Ἀνδρέιτς , μοὶ εἶπεν ἡ παπαδιά. Νὰ ποῦ ὁ Θεὸς τὰ ἔφερε νὰ ξαναϊδωθῶμεν πάλιν. Τί κάμνετε; Καθ' ἡμέραν τὴν ὁμιλίαν σας εἴχαμεν . Καὶ ἡ Μαρία Ἰβανόβνα μου τί δὲν θὰ ὑπέφερε ἡ περιστεροῦλά μου ἂν δὲν ἤσθε τοῦ λόγου σας ! Μὰ δὲ μοῦ λές, πα-

τεράκη μου, πῶς τὰ ἔβγαλες πέρα μὲ τὸν Πουγάτσεφ; Πῶς δὲν σὲ ἐσκότωσε; Αἴ! ὅσο δι'αὐτὸ τοὐλάχιστον ἂς χρεωστοῦμεν χάριν εἰς τὸν κακοῦργον !

— Σιώπαινε, γρηά, εἶπε διακόψας αὐτὴν ὁ παπᾶ Γαρασίμ, μὴ φλυαρῇς πολύ· τὰ πολλὰ λόγια εἶναι φτώχεια. Ὁρίστε μέσα, Πιότρ Ἀνδρέιτς, καὶ καλῶς ὡρίσατε. Ἔχομε πολὺν καιρὸν νὰ ἰδωθῶμεν.»

Ἡ παπαδιὰ μὲ περιεποιήθη παραθεῖσά μοι ὅ τι εἶχε πρόχειρον, χωρὶς μηδὲ πρὸς στιγμὴν νὰ παύσῃ νὰ λαλῇ. Μοὶ διηγήθη πῶς ὁ Σβαμπρίνης τοὺς ἠνάγκασε νὰ τοῦ παραδώσωσι τὴν Μαρίαν Ἰβανόβναν· πῶς ἡ δυστυχὴς νέα ἔκλαιε καὶ δὲν ἤθελε νὰποχωρισθῇ ἀπὸ αὐτούς· πῶς εἶχε καθημερινὴν συνεννόησιν μετ' αὐτῶν διὰ μέσου τῆς Παλάσκας, ἡ ὁποία εἶναι ἔξυπνη καὶ ἀξία κόρη, καὶ ἔκαμνε ποῦ λέγει ὁ λόγος καὶ τὸν *οὐριαδνὶκ* ἀκόμη νὰ ψάλλῃ κατὰ πῶς τοῦ ἐκαλοναρχοῦσεν ἐκείνη· πῶς αὐτὴ συνεβούλευσε τὴν Μαρίαν Ἰβανόβναν νὰ μοῦ γράψῃ ἕνα γράμμα κτλ. κτλ. Ἐγὼ πάλιν τῇ διηγήθην διὰ βραχέων τὰ κατ' ἐμέ. Ὁ παπᾶς καὶ ἡ σύζυγός του ἐσταυροκοπήθησαν, ἀκούσαντες, ὅτι ὁ Πουγάτσεφ ἔμαθε πῶς τὸν ἠπάτησαν.

«Ἡ δύναμις τοῦ τιμίου σταυροῦ νὰ μᾶς φυλάττῃ ! εἶπεν ἡ Ἀκουλίνα Παμφιλόβνα. Ὁ Θεὸς νὰ μᾶς ἐσπλαχνισθῇ καὶ νὰ στρέψῃ ἀλλοῦ τὸ κακόν. Καλά, Ἀλέξεϊ Ἴβανιτς ! καλά, πονηρὴ ἀλουποῦ !»

Κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἡ θύρα ἠνοίχθη καὶ ἐνεφανίσθη ἡ Μαρία Ἰβανόβνα ὠχροτάτη, ἀλλὰ μειδιῶσα. Εἶχεν ἀπεκδυθῇ τὴν χωρικὴν ἐνδυμασίαν καὶ ἤρχετο ὡς συνήθως, ἐνδεδυμένη μεθ' ἁπλότητος καὶ φιλοκαλίας.

Ἔλαβον τὴν χεῖρά της καὶ ἐπὶ πολλὴν ὥραν οὐδὲ λέξιν ἠδυνήθην νὰ προφέρω. Ἡ πλημμύρα τῶν αἰσθημάτων κατέστησεν ἀμφοτέρους ἡμᾶς ἀφώνους. Οἱ οἰκοδεσπόται κατανοήσαντες ὅτι δὲν ἦσαν ἀπαραίτητοι εἰς τὴν συνομιλίαν ἀνεχώρησαν. Ὅτε ἐμείναμεν μόνοι ἡ Μαρία μοὶ διηγήθη πάντα τὰ συμβάντα εἰς αὐτὴν ἀπὸ τῆς καταλήψεως τοῦ φρουρίου, μοὶ ἀπεικόνισεν ἐν ὅλῃ τῇ φρικαλεότητι αὐτῆς τὴν θέσιν εἰς ἣν περιέστη, καὶ ὅλας τὰς βασάνους, δι'ὧν τὴν ἐβασάνιζεν ὁ ἄτιμος Σβαμπρίνης. Ἀνεμνήσθημεν μετὰ δακρύων ἀμφότεροι τὸ εὔδαιμον παρελθόν μας , καὶ τέλος ἠδυνήθην νὰ τῇ ἀνακοινώσω τὸ σχέδιόν μου. Τῇ ἦτο ἀδύνατον νὰ διαμένῃ ἐν φρουρίῳ ὑποτεταγμένῳ εἰς τὸν Πουγάτσεφ καὶ διοικουμένῳ ὑπὸ τοῦ Σβαμπρίνη. Ἀλλὰ πάλιν ἔβλεπον ὅτι δὲν ἦτο καλὸν νὰ καταφύγω μετ' αὐτῆς ἐν Ὀρεμβούργῳ, ὅπερ κατετρύχετο ὑπὸ τῶν δεινῶν τῆς πολιορκίας. Ἡ Μαρία οὐδένα εἶχε συγγενῆ, ὅθεν προέτεινα εἰς αὐτὴν νὰ μεταβῇ εἰς τὴν ἀγροτικὴν οἰκίαν τῶν γονέων μου. Ἐξεπλάγη δὲ λίαν ἀκούσασα τοιαύτην πρότασιν, διότι τὴν κατεφόβει ἡ κακὴ ἰδέα, ἣν περὶ αὐτῆς ἐσχημάτισεν ὁ πατήρ μου. Τὴν καθησύχασα, γινώσκων ὅτι ὁ πατήρ μου θὰ ἐθεώρει καθῆκον καὶ τιμὴν αὐτοῦ νὰ δεχθῇ εἰς τὴν οἰκίαν του τὴν κόρην πολεμιστοῦ θανόντος ὑπὲρ πατρίδος.

«Ἀγαπητὴ Μαρία,τῇ εἶπον τέλος,σὲ θεωρῶ σύζυγόν μου. Τὰ παράδοξα ταῦτα συμβάντα μᾶς συνήνωσαν ἀμετακλήτως. Οὐδὲν ἐν τῷ κόσμῳ ἰσχύει νὰ μᾶς χωρίσῃ πλέον.»

Ἡ Μαρία Ἰβανόβνα μὲ ἤκουεν ἐν ἀξιοπρεπεῖ σιγῇ ἄνευ προσποιητῆς δειλίας, ἄνευ ἀτόπων ἀκκισμῶν. Κατενόει ὡς καὶ ἐγώ, ὅτι ἡ τύχη της ἦτο ἀρρήκτως συνδεδεμένη μετὰ τῆς ἰδικῆς μου ἀλλὰ μοὶ ἐπανέλαβεν ὅτι μόνον ἂν συγκατατεθῶσι καὶ οἱ γονεῖς μου θὰ γίνῃ σύζυγός μου. Δὲν εἶχόν τι νὰ τῇ ἀντείπω. Ἐνηγκαλίσθημεν ἀλλήλους καὶ τὸ σχέδιόν μου ἐγένετο ἡ κοινὴ ἀμφοτέρων ἀπόφασις.

Μετὰ παρέλευσιν μιᾶς ὥρας ὁ οὐριαδνὶκ μοὶ ἔφερε τὸ διαβατήριον μὲ τὰ ὀρνιθοσκαλίσματα, τὰ ὁποῖα ἐπεῖχον τόπον ὑπογραφῆς τοῦ Πουγάτσεφ, καὶ μοὶ ἀνήγγειλεν ὅτι ὁ τσάρος μὲ ἀνέμενεν ἐν τῷ καταλύματί του. Εὗρον δ' αὐτὸν ἕτοιμον εἰς ἀναχώρησιν. Πῶς νὰ παραστήσω τί ἠσθανόμην ἐπὶ παρουσίᾳ τοῦ ἀνδρὸς ἐκείνου, τοῦ τρομεροῦ καὶ σκληροῦ πρὸς πάντας, ἐκτὸς ἐμοῦ μόνον ; Καὶ διατί νὰ μὴ εἴπω ἀποκαλύπτως τὴν ἀλήθειαν; Ἠσθανόμην κατ' ἐκείνην τὴν στιγμὴν ἰσχυρὰν συμπάθειαν ἑλκύουσάν με πρὸς αὐτόν. Ἐπεθύμουν νὰ τὸν ἀποσπάσω ἀπὸ τὰ στίφη τῶν κακούργων, ὧν ἦτο ἀρχηγὸς καὶ νὰ σώσω τὴν κεφαλήν του, ἐν ὅσῳ ἀκόμη ἦτο καιρός. Ἡ παρουσία τοῦ Σβαμπρίνη καὶ τὸ πλῆθος, ὅπερ συνωθεῖτο περὶ ἡμᾶς, μὲ ἐκώλυσαν νὰ τῷ ἐκφράσω πάντα τὰ πλημμυροῦντα τὴν καρδίαν μου αἰσθήματα.

Ἀπεχωρίσθημεν φιλικώτατα. Ὁ Πουγάτσεφ ἰδὼν μεταξὺ τοῦ πλήθους τὴν Ἀκουλίναν Παμφιλόβναν, τὴν ἠπείλησε φιλικῶς διὰ τοῦ δακτύλου, καμμύων τὸν ὀφθαλμὸν ἐκφραστικώτατα. Ἔπειτα ἐκάθησεν εἰς τὴν *κιβίτκαν* του, διατάξας νὰ ἐπιστρέψῃ εἰς Βέρδε καὶ ὅτε οἱ ἵπποι ἐξεκίνησαν ἐν τάχει, ἔσκυψεν ἐκτὸς τῆς ἁμαξῆς καὶ μοὶ ἐφώναξε :

«Ἔχε ὑγείαν, ἄρχοντά μου· ἴσως ξαναϊδωθῶμεν καὶ πάλιν.»

Ὄντως εἴδομεν καὶ πάλιν ἀλλήλους, ἀλλ' εἰς ποίαν περίστασιν !

Ὁ Πουγάτσεφ ἀπῆλθε. Ἐθεώρουν ἐπὶ πολὺ τὴν στέππην ἐφ' ἧς ὠλίσθαινε μετὰ πολλῆς ταχύτητος ἡ κιβίτκα του. Τὸ πλῆθος διεσκεδάσθη καὶ ὁ Σβαμπρίνης ἐγένετο ἄφαντος. Ἐπανῆλθον εἰς τὴν οἰκίαν τοῦ παπᾶ, ἔνθα ἐγίνοντο προετοιμασίαι διὰ τὴν ἀναχώρησίν μας. Αἱ ὀλίγαι ἀποσκευαί μας ἐτέθησαν ἐν τῇ παλαιᾷ ἁμάξῃ τοῦ φρουράρχου. Ἐν μιᾷ στι-

γμῇ ἐζεύχθησαν οἱ ἵπποι. Ἡ Μαρία ὑπῆγε νὰ ἀποχαιρετίσῃ διὰ τελευταίαν φορὰν τὸν τάφον τῶν γονέων της, τεθαμμένων ὄπισθεν τῆς ἐκκλησίας. Ἠθέλησα νὰ τὴν συνοδεύσω, ἀλλ' ἐκείνη μὲ παρεκάλεσε νὰ τὴν ἀφήσω νὰ ὑπάγῃ μόνη, καὶ ἐπανῆλθε μετὰ μικρόν, χέουσα δάκρυα ἐν ἀφασίᾳ. Ὁ παπᾶ Γαρασίμ καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἐξῆλθον εἰς τὴν ἐξώθύραν ἵνα μᾶς προπέμψωσι. Ἐκαθήσαμεν ἐντὸς τῆς κιβίτκας ἡ Μαρία, ἡ Παλάσκα καὶ ἐγώ, ὁ δὲ Σαβέλιιτς ἀνερριχήθη καὶ αὖθις εἰς τὸ ἔμπροσθεν μέρος.

«Εἰς τὸ καλό, Μαρία Ἰβανόβνα, ἀγαπημένη μου περιστεροῦλα· εἰς τὸ καλό, Πιότρ Ἀνδρέιτς, χρυσό μου γεράκι, μᾶς ἔλεγεν ἡ ἀγαθὴ παπαδιά· καλὸ κατευόδιον καὶ ὁ Θεὸς νὰ σᾶς τὰ φέρῃ δεξιᾷ.»

Ἀνεχωρήσαμεν. Ὄπισθεν τοῦ παραθύρου τῆς οἰκίας τοῦ φρουράρχου εἶδον τὸν Σβαμπρίνην ὄρθιον· ἡ μορφή του ἐξέφραζε στυγνὸν μῖσος. Δὲν ἠθέλησα νὰ ἐπιδείξω ἀνάνδρως τὸν θρίαμβόν μου πρὸς ἐχθρὸν καταβεβλημένον καὶ ἀπέστρεψα τοὺς ὀφθαλμούς.

Τέλος διέβημεν τὸν κυριώτερον προμαχῶνα καὶ ἐγκατελίπομεν διὰ παντὸς τὸ φρούριον Βελογόρσκ.

[Ἕπεται τὸ τέλος] **Π.

Ο ΕΛΛΗΝ ΦΟΙΤΗΤΗΣ

ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ.

—

Πανεπιστήμιον! Ὦ πελώριον πέτρινον ⊢ μὲ τὰς ἐρυθράς σου στοάς, τοὺς μαρμαρίνους σου διαδρόμους, καὶ τοὺς φρουροῦντας τὴν εἴσοδόν σου ἀνδριάντας· ἠσθάνθης ποτὲ ἐπὶ τῶν ἀκινήτων σου θεμέθλων τὸ ῥίγημα τῶν συγκινήσεων ἃς προξενεῖς, ἐνάησες ποτὲ εἰς ποῖον ῥεῦμα πόθων καὶ ἐλπίδων ἀπὸ τεσσαράκοντα ἔξ ἐτῶν ῥέον πρὸς σὲ ἀντανακλᾶται ἡ φαιάσου εἰκών, καὶ ὑπὸ ποῖα στήθη πόσαι καρδίαι πάλουσιν ἐπὶ τῇ ὀνειροπολήσει σου ἢ τῇ ἀναμνήσει σου πανταχοῦ ὅπου ὑπάρχουσιν Ἕλληνες, ἐν ταῖς πόλεσιν αἵτινες λούουσι τὰ κράσπεδά των εἰς τῆς θαλάσσης τὰ κύματα, ἢ ἐν τοῖς χωρίοις ἅτινα κρύπτονται ἐν καταπρασίνῳ ὑπωρείᾳ γραφικῆς κοιλάδος; Διότι εἶσαι πανταχοῦ γνωστόν, ὦ Πανεπιστήμιον, κατὰ παράδοσιν, ὡς ἥρως τις μυθικός, καὶ ἐκεῖ ὅπου εἶνε ἄγνωστος—ἢ ἀγνώριστος—ἡ ὡραία γλῶσσα εἰς ἣν διδάσκονται οἱ προσήλυτοί σου, καὶ ἐκεῖ ὅπου οὐδ' ἐκ τῶν πενταλέπτων ἔτι δὲν εἶνε γνωστὴ τοῦ Γεωργίου ἡ μορφή, καὶ ἐκεῖ ὅπου αὐτὸ τὸ ὄνομά σου ἐντὸς στομάτων χωρικῶν στρεβλοῦται καὶ ἀκρωτηριάζεται ἀλλὰ μετὰ συγκινήσεως. Πόσοι πρὸς τὸ ἄκρον τοῦ ὁρίζοντός των σὲ διαβλέπουσι διὰ τῆς φαντασίας, πόσοι ἀφυπνίζονται τὴν αὐγὴν ἢ κατακλίνονται τὴν ἑσπέραν μὲ τὸ ὄνομά σου εἰς τὰ χείλη των ὡς προσευχὴν, καὶ πόσαι διάνοιαι ἢ χεῖρες διὰ σὲ τίθενται εἰς κίνησιν! διὰ σὲ στάχεις ξανθοὶ μεστοῦνται, κλήματα κάμπτονται ὑπὸ ἠλεκτρόχροας βότρυς, καπνοδόχοι ἐργοστασίων ἀναπέμπουσι τολύπας καπνοῦ, τρόπιδες πλοίων διαυλακοῦσι τὰ κύματα. Πόσαι δὲ προσδοκίαι καὶ πόση στοργὴ ὡς ἀκτῖνες συγκεντροῦνται εἰς σὲ πανταχόθεν, καὶ ποσάκις ἐν ᾧ ὁ πατὴρ, ἡ μήτηρ, αἱ ἀδελφαὶ κάθηνται περὶ τὴν τράπεζαν καὶ μένει θλιβερῶς κενὴ μία θέσις παρακάθησαι σὺ φανταστικῶς εἰς τὴν θέσιν ταύτην μετὰ τοῦ ἀγαπητοῦ ὄντος τὸ ὁποῖον σοὶ ἔχουν ἐμπιστευθῆ! Καὶ πῶς σὲ φαντάζονται, ὑπερφυσικῶς θαυματουργόν τι ἐργοστάσιον παραλαμβάνον ἀπὸ τῆς μιᾶς σου θύρας ἀκατέργαστα παιδάρια καὶ παραδίδον αὐτὰ ἐκ τῆς ἄλλης ἐπιστήμονας ἄνδρας, καὶ τοιοῦτο εἶνε τὸ γόητρόν σου, ὥστε ὅταν μετὰ πέντε ἔτη ἐπανακάμψῃ διπλωματοῦχος εἰς τὴν πατρίδα του ὁ φοιτητής σου, οἱ γονεῖς του, οἱ συμπατριῶταί του, πάντες, ἂν εἶνε δικηγόρος τῷ ἐμπιστεύονται τὴν περιουσίαν των, ἂν εἶνε φιλόλογος τὰς κεφαλὰς τῶν παιδίων των, ἂν εἶνε ἰατρὸς ἢ φαρμακοποιὸς τὴν ζωήν των, ἂν εἶνε θεολόγος τὴν ψυχήν των . . .

* * *

Μετὰ τὸν Ἰούνιον τὸ Πανεπιστήμιον μένει ἄφωνον ὡς κενὴ φωλεά· ἀπαστράπτει ἡ λευκότης τῶν Προπυλαίων του ὑπὸ τὸν θερινὸν τῶν Ἀθηνῶν ἥλιον πυρακτοῦντα τὰ μάρμαρά των· ἂν δὲ καὶ ἡ Ἐθνικὴ Βιβλιοθήκη ἐπιτρέψῃ εἰς τοὺς βαρεῖς της τόμους νὰ χρησιμοποιήσωσιν ἐπὶ δίμηνον δι' ἑαυτοὺς τὴν νύσταν ἣν ἀπέλιπον ἐπὶ τῶν σελίδων των τὰ ὄμματα τῶν ἀναγνωστῶν αὐτῶν, καὶ μένωσι κατάκλειστοι πᾶσαι αἱ πράσινοι κιγκλιδωταὶ θύραι τοῦ Πανεπιστημίου, τότε ὁ βλέπων ἐπ' αὐτοῦ τὴν ἐπὶ τῶν ἐγκαταλελειμμένων πραγμάτων ἐπιπασσομένην κόνιν, καὶ τρεῖς νεκροὺς τὸν Γρηγόριον, τὸν Φερραῖον, τὸν Κοραῆν, ἀκινητοῦντας ἐν τῇ μαρμαρίνῃ των στάσει, παραπλεύρως δὲ τὴν ἀρχαιότητα ἀποπνέουσαν—καί τοι νεωτάτην—Ἀκαδήμειαν μετὰ τῶν ἐπὶ τῶν στύλων της θεῶν, τῆς Ἀθηνᾶς καὶ τοῦ Ἀπόλλωνος, φαντάζεται πρὸς στιγμὴν ὅτι μετήχθη εἰς ἀνασκαφεῖσάν τινα συνοικίαν νεκροπόλεως ἀφ' ἧς ἤρθη αἴφνης τὸ κάλυμμα τῆς λάβας καὶ τοῦ χρόνου. Ἀλλ' ὑπάρχει τι ζῶν, κινούμενον, ὡς καρδία τοῦ Πανεπιστημίου πάλλουσα: τὸ ὡρολόγιον, τὸ ὡς ὀφθαλμὸς Πολυφήμου στρογγύλον. Ἐνίοτε μόνον ὑπὸ ἀλεξήλιον φουστανελοφόρος τις ἐπαρχιώτης ἢ φεσοφόρος ἐξωμερίτης ἀναβαίνουσι, σκαρδαμύσσοντες ἐκ τῆς ἀνταυγείας τῶν μαρμάρων, μέχρι τῶν Προπυλαίων καὶ ἵστανται μετὰ σεβασμοῦ πρὸ τῶν διαρραγέντων τῆς δουλείας μας ἐμβλημάτων, τῆς ἀλύσεως καὶ τοῦ σχοινίου τῶν

δύο πρωτομαρτύρων τῆς ἐθνεγερσίας ἡμῶν· κάπου κάπου, τελειόφοιτός τις τοῦ Γυμνασίου, μέλλων φοιτητής, διέρχεται τὴν ὁδὸν Πανεπιστημίου παρατηρῶν αὐτὸ μετὰ συγκινήσεως καὶ ὑποσχόμενος εἰς ἑαυτόν, — ὦ ὑποσχέσεις τοῦ ἔρωτος πόσον εἴσθε αἰώνιοι πρὸ τῶν ὑποσχέσεων τούτων! — νὰ εἶνε ἐπιμελέστατος, νὰ μὴ λείπῃ στιγμὴν ἀπὸ τὴν αἴθουσαν τῶν παραδόσεων, μόλις νὰ τρώγῃ βιαστικὰ κάτι καὶ νὰ ἐπιστρέφῃ νὰ χωνεύῃ τὸ φαγητόν του μετὰ τῆς ἐπιστήμης εἰς τὴν θέσιν του, νὰ τὸν συναντᾷ ἡ πρωΐα μεταβαίνοντα καὶ ἡ ὑπὸ τῶν γλωσσίδων τοῦ φωταερίου διαστιζομένη ἑσπέρα ἀπερχόμενον, νὰ συναρπάζῃ τὴν ἡμέραν ἀπὸ τοῦ στόματος τῶν καθηγητῶν καὶ τῶν ὑφηγητῶν ἀκόμη ὅλην τὴν ἐπιστήμην διὰ τοῦ ἐγκεφάλου του καὶ τοῦ μολυβδοκονδύλου του, καὶ νὰ τὴν ἀποθηκεύῃ τὴν νύκτα ἐν τῷ δωματίῳ του εἰς τετράδια· ν' ἀναδειχθῇ, νὰ διαπρέψῃ, νὰ γείνῃ ἔξοχος!

* * *

Ἅμα προσεγγίσῃ ὁ Σεπτέμβριος τὸ Πανεπιστήμιον ἀποσείει τὸν λήθαργόν του καὶ τὴν κόνιν του· ἀφυπνίζεται· ἡ γλαὺξ, τὸ σύμβολον τοῦ Πανεπιστημίου, ἀκίνητος τέως μένουσα ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς κρήνης του καὶ τῶν κιγκλιδωτῶν θυρῶν, δίδουσα τὸ σύνθημα τῆς κινήσεως ἀρχίζει νὰ περιφέρηται ἐν τοῖς διαδρόμοις κεντημένη ἐπὶ τοῦ περιλαιμίου καὶ τοῦ πηλικίου τῶν ἐν στολῇ κλητήρων· φοιτηταὶ συναθροίζονται, περιεργάζονται τὸ Πανεπιστήμιον, ἀπαρτίζουσιν ὁμίλους, καὶ ἀκούονται ἐκπλήξεις συναντήσεων καὶ φιλήματα ἠχηρὰ καὶ φωναί: ὁπουλε, ἄκε, ἄκη, ἔα, ᾤ, ἄτε, ἴδη, ἄδη, ὄγλου, καί ὅλα τὰ πατρωνυμικὰ προϊόντα, τὰ διὰ καλλιεργείας τόσων γεννεῶν παραχθέντα, τὰ ὁποῖα ἐξαποστέλλει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον ἡ Πελοπόννησος, ἡ Κρήτη, ἡ Λακωνία, ἡ Ἀττική, ἡ Κεφαλληνία, ἡ Ῥούμελη, αἱ νῆσοι, ἡ μικρὰ Ἀσία.

* * *

Μόλις προκηρυχθῶσιν αἱ ἐγγραφαὶ οἱ ἀπόφοιτοι τοῦ Γυμνασίου ἀνυπομονοῦντες νὰ γείνωσι φοιτηταὶ εἰσορμῶσιν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· οἱ τῶν ἄλλων ἐτῶν δὲν σπεύδουσι πολὺ νὰ ἐγγραφῶσιν· ἐξητμίσθη ὁ ἐνθουσιασμός των, καὶ ἔπειτα εἰξεύρουσιν ὅτι ἡ ἀπειλὴ τῆς Πρυτανείας περὶ παύσεως τῶν ἐγγραφῶν μετὰ τὴν 15ην Σεπτεμβρίου εἶνε ἐπιεικὴς φοβέρα, ὡς ἀπειλὴ μάμμης κατὰ τῶν ἐγγόνων της, μὴ καταλήγουσα μὲν εἰς φιλήματα ὡς ἐκείνη ἀλλ' οὔτε εἰς τιμωρίαν· ἀλλ' οἱ πρωτοετεῖς, ἐνθουσιώδεις καὶ ἄπειροι, πιστεύοντες ἀκόμη ὅτι ἐκτὸς τῶν βιβλίων αἱ λέξεις διατηροῦσι τὴν σημασίαν ἣν ἔχουσιν ἐντὸς αὐτῶν, εἰσέρχονται καθ' ὁμάδας εἰς τὸ πρὸς ἐγγραφὴν γραφεῖον, κρατοῦντες ἐν τῇ χειρὶ αὐτῶν τὸ ἀπολυτήριόν των· παρατάσσονται ὀρθοὶ πρὸ τετραγώνου τραπέζης ἧς ὄπισθεν κάθηται ὁ γηραιὸς ὑπογραμματεὺς μὲ τὰ ὀμματοϋάλια ἐπὶ τῆς ῥινὸς καὶ τὸ μητρῶον ἀνοικτὸν ἐπὶ τῆς τραπέζης· ἐρωτᾷ ἕκαστον καὶ ἕκαστος ἀποκρίνεται μετὰ βαθείας συγκινήσεως προφέρων τὰ πεζότατα τῶν πραγμάτων: τὸ ὄνομά του, τὴν πατρίδα του, τὴν ἐπιστήμην, τὸ ὄνομα τοῦ ἐγγυητοῦ, τὴν περιουσίαν του. Βομβοῦσι δὲ τοσαῦται ἐλπίδες ἐν τῇ κεφαλῇ του, οἱ ὀφθαλμοί του τόσον πλήρεις εἶνε τῆς εἰκόνος τοῦ διαγελῶντος μακρόθεν μέλλοντος ὥστε καί τοι τὸν ὑπογραμματέα θεωροῦντες δὲν ἔχουσι διαθέσιμα βλέμματα ὅπως διακρίνωσι τὰς ἐπὶ τῆς ἀγαθῆς αὐτοῦ μορφῆς παροδικῶς ἀντικατοπτριζομένας ἐντυπώσεις, κατὰ τῆς ἐπιστήμης τὸ ὄνομα· διότι ἅμα εἴπῃ *νομικὸς* ἡ φυσιογνωμία τοῦ πεπειραμένου ὑπογραμματέως συστέλλεται θλιβερῶς, οἱ ὀφθαλμοί του συννεφοῦνται ὄπισθεν τῶν διόπτρων του, ἀνεπαίσθητος θλιβερὰ κίνησις καταλαμβάνει τὴν κεφαλήν του ὡς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ:

— Ἀβοκάτος! ἄχ! αὐτοὶ οἱ ἀβοκάτοι μᾶς ἐχάλασαν!

Ὅταν δ' εἴπῃ *ἰατρὸς* τὰ χαρακτηριστικά του ἐπιστρέφουσιν ἡσύχως εἰς τὴν θέσιν των, γαλήνη διαχέεται ἐπὶ τῆς μορφῆς του, ὡς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ:

— Αἴ, τί νὰ 'πῇς, νοικοκυραϊκὴ ἐπιστήμη, θὰ πάγῃ 'ς τὸ χωριό του, θὰ πεθάνῃ κάμποσους, ἀλλ' αὐτὸς θὰ *ζήσῃ*!

Ὅταν εἴπῃ *φιλόλογος* αἱ ὀφρύες του, τὰ ὀμματοϋάλιά του, τὰ χείλη του κινοῦνται ἐπιδοκιμαστικῶς, ἀλλ' ἡ κίνησις αὐτῶν περατοῦται ἀποτόμως εἰς ἀνησυχίαν ὡς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ:

— Δάσκαλος! θὰ ὠφελήσῃ τὸ Γένος. . . μὰ νὰ μὴ γείνῃ δὰ πολὺ σχολαστικός! . . .

Ὅταν εἴπῃ *θεολόγος* μόλις προφθάνει νὰ καταστείλῃ τὴν διὰ τῶν χαρακτηριστικῶν του ἑτοίμην νὰ ἐκραγῇ ἔκπληξιν ὡς νὰ θέλῃ νὰ εἴπῃ:

— . . . . ! !

Ὅταν δ' ἐρωτᾷ τὸν ἐγγραφόμενον φοιτητὴν περὶ τῆς περιουσίας του ἂν μὲν οὗτος εἶνε πλούσιος ἰδίᾳ δ' ὀψίπλουτος ἐξαγγέλλει δυνατὰ εἰς ἐπήκοον πάντων ὡσεὶ κροτῶν τὰς ἐν τῷ πατρικῷ χρηματοκιβωτίῳ χιλιάδας, ἀλλ' ἂν εἶνε πτωχὸς, ἐρυθριᾷ, ἐνδοιάζει, μὴ εὑρίσκων τίποτε ἐν τῇ κεφαλῇ του, διότι οὐδ' ἐν τῷ βαλαντίῳ του, ἀνυπομονεῖ δὲ τότε ἡ ἐν τῷ μητρῴῳ σημειοῦσα γραφὶς, καὶ ὁ φοιτητὴς πρὸς ἀπαλλαγὴν ῥίπτει εἰς τὴν ἀκὴν αὐτῆς ἕνα ἀριθμὸν, ἐμβρόντητος πολλάκις διὰ τὸ μέγεθός του, ἀλλ' ἔχων ἥσυχον τὴν συνείδησίν του ὅτι ὁ πλοῦτος ὃν ἐσφετερίσθη δὲν ἀνήκει εἰς κανένα, οὐδ' εἰς αὐτὸν φεῦ! τὸν ἴδιον. . .

* * *

Ὁ ἄρτι ἐγγραφεὶς ἀφίνει τὸ ἀπολυτήριόν του —τὸ ἰδανικὸν τόσων ἐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἐνταῦθα τὸ ἓν ἰδανικὸν καταστρέφει τὸ ἄλλο—καὶ λαμβάνει τὸ εἰσιτήριόν του· ἀνησυχεῖ δὲ ὑπερμέτρως ὅταν ἀναγκάζηται νὰ ἐμβάλῃ καὶ τὸ τελευταῖον τοῦτο ἰδανικὸν διὰ μιᾶς θυρίδος μετὰ ἕνδεκα δραχμῶν εἰς τὸ ταμεῖον· τὸ ἐγκαταλείπει καὶ ἀπέρχεται ἄνευ τοῦ ἑνὸς καὶ ἄνευ τοῦ ἑτέρου,ἀλλὰ μὲ ἡδύ τι συναίσθημα ὑπερηφανείας καὶ εὐτυχίας ὅτι εἶνε φοιτητής.

Ὦ! εἶνε φοιτητής! νομίζει ὅτι τεμάχια σκύτους προσετέθησαν ὑπὸ τὰς κρηπῖδας τῶν ὑποδημάτων του, ὅτι ἡ κεφαλή του ἵσταται ὑψηλοτέρα ἐπὶ ὑψηλοτέρων ὤμων·βαδίζει δὲ μὲ περισσότερον θάρρος· καὶ αὐτὸς ὁ ἐξωμερίτης ὁ κεκυφὼς πως βαδίζων ὡσεὶ φέρων ἐπὶ τῆς ῥάχεώς του ὅλην τὴν δουλείαν τῆς πατρίδος του, ἀνορθοῦται αἴφνης.Καὶ βέβαια·ὁ ἐγγραφεὶς ἀπέκτησε τὴν διανοητικὴν ἐνηλικότητα—πρὶν ἀποκτήσῃ κατὰ τὸ πλεῖστον τὴν νομικὴν—ἔγεινεν ἀκαδημαϊκὸς πολίτης πρὶν γείνῃ ἁπλῶς πολίτης· φαντάζεται δ'ὅτι ὅλα τὰ ζεύγη τῶν βλεμμάτων τῶν Ἀθηνῶν εἶνε ἐστραμμένα ἐπὶ τῆς μορφῆς του καὶ ἀναγινώσκουσι : *Φοιτητής*·ἀλλ' ἐπειδὴ ὅπως ἀγνοοῦσι πολλοὶ τὴν ἐπὶ τοῦ χάρτου ἀνάγνωσιν ὑπάρχει φόβος μὴ καὶ ταύτην τὴν ἐπὶ τῆς μορφῆς ἀγνοῶσι, τίθησιν εἰς ἐνέργειαν ἄλλα μέσα δημοσιότητος· παραγγέλλει ἐπισκεπτήρια ἔχοντα ὑπὸ τὸ ὄνομά του *Φοιτητὴς τῆς*... εἶνε τὰ πρῶτά του συνήθως,τὰ διασπείρει δ' ἀφειδῶς ἐκεῖ ὅπου δὲν πρέπει, καθόσον τὰς μόνας του ἐπισκέψεις εἰς τὸν ξενοδόχον, τὸν κουρέα, τὸν καφεπώλην κτλ. τὰς κάμνει, κατ'ἀνάγκην,αὐτοπροσώπως, μὴ ἐπιτευχθέντος εἰσέτι τοῦ τρώγειν, ζυρίζεσθαι, πίνειν τὸν καφὲν δι' ἐπισκεπτηρίου· ἐνίοτε ἐκδίδει ἀγγελίαν περὶ δημοσιεύσεως ποιητικῆς συλλογῆς ἢ μεταφράσεως,κύριον σκοπὸν ἔχων τὴν δημοσίευσιν οὐχὶ τοῦ βιβλίου ἀλλὰ τοῦ τίτλου του· κάποτε καταφεύγει καὶ εἰς τὸν θάνατον. . . τῶν ἄλλων! καὶ θρηνεῖ πρὸ τάφου νεκρὸν,ἐκεῖνον ὃν οὔτε ἐσυλλογίσθη ἴσως ζῶντα, διὰ νὰ γραφῇ ὁ τίτλος του ἐν τῷ δημοσιευθησομένῳ ἐπιταφίῳ. Ὦ! πόσοι ἐρρέμβασαν πρὸ τοῦ *φοιτητῆς*, θεωροῦντες αὔξησιν τῆς ὑπάρξεώς των τὴν αὔξησιν τοῦ ὀνόματός των!

*
* *

Μετά τινας ἡμέρας ἐπιστρέφει εἰς τὸ Πανεπιστήμιον καὶ ἀπό τινος κλητῆρος ὅστις ἐσφραγισμένα διὰ τῆς σφραγῖδος τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ὑπογεγραμμένα ὑπὸ τοῦ Πρυτάνεως διανέμει τὰ εἰσιτήρια φωνάζων τὸ ἐπ' αὐτῶν σεσημειωμένον ὄνομα, λαμβάνει καὶ τὸ ἰδικόν του· ἀλλ' ὁ πρωτοετὴς δὲν ἀπέρχεται πάντοτε φαιδρὸς καὶ εὐτυχής, κρατῶν τὸ μέλλον του δεδιπλωμένον ἐντὸς τοῦ θυλακίου του· ἐνίοτε κατευθύνεται συνεσταλμένος καὶ δειλιῶν εἰς τὸ γραφεῖον τοῦ ὑπογραμματέως ὅπως μεταγραφῇ νέας προκαλῶν ἐπὶ τῆς μορφῆς του ἐντυπώσεις. Ἐκορέσθη ἐκ τῆς ἐπιστήμης πρὶν κἂν δοκιμάσῃ τὴν γεῦσίν της· μετατοπίζει τὸ ἰδανικόν του, ἀντὶ νὰ στραφῇ πρὸς Ἀνατολὰς στρέφεται πρὸς Δυσμάς, φέρων μεθ' ἑαυτοῦ καὶ πάλιν τὰς ἐλπίδας του καὶ τὰς ὀνειροπολήσεις του ἃς ταξιθετεῖ μόνον καὶ συσκευάζει συμφώνως πρὸς τὸν νέον του δρομολόγιον . . .

*
* *

«Ἰδοὺ ἐγὼ ἐπὶ τέλους φοιτητής! Ἔρρε σχολαστικὲ διδάσκαλε μὲ τοὺς καταλόγους καὶ τὰς ἀπουσίας σου, μὲ τοὺς κλήρους καὶ τὰς ἐξηγήσεις σου. Τὰ ἔτη, ἐσκέφθην, παρέρχονται, ταχέως, θὰ γείνω τελειόφοιτος...διδάκτωρ... ὑφηγητής...καθηγητής...μὰ δὲν εἶνε δύσκολον; δὲν εἶνε διόλου...ἰδοὺ καὶ ἡ Ἀκαδημία...Εἶνε πολύ. . . εἶνε πολύ. . . διατί πολύ; Θὰ γείνω ... Τότε διῆλθον πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν μου πάντα τὰ ἀξιώματα, πάντες οἱ νομοδιδάσκαλοι, καὶ ἐν γένει πάντες οἱ σοφοὶ—διότι δὲν ἱκανοποιούμην γινόμενος μόνον νομικός, ἀλλ' ἤθελον νὰ γείνω καὶ φιλόσοφος καὶ πολιτικὸς καὶ ῥήτωρ καὶ ποιητὴς καὶ μουσικός». Ταῦτα ἀναφωνεῖ ὁ χαρίεις τῶν «Εἰκόνων» συγγραφεὺς[1] περιγράφων τὰς φοιτητικάς του ὀνειροπολήσεις· ἄλλοι δὲν ἔχουσι τόσον ἀετίου πτέρυγας ἀλλὰ μόνον χελιδόνων ἢ πυργιτῶν, ἀλλὰ πάντες πτερωτοὶ εἰσέρχονται εἰς τὸ Πανεπιστήμιον· δὲν προαισθάνονται τὸ παράπαν ὅτι βραδύτερον θὰ μαδηθῶσι τὰ πτερά των, ὅτι θὰ σκορπισθῶσιν ὡς πτίλα ἐπὶ τοῦ λιθοστρώτου τῆς πραγματικότητος ἢ ἐν τῇ λάσπῃ τῆς ἀπογοητεύσεως· τότε τὰ κινοῦσι μὲ λαχτάραν εὐτυχεῖς διότι τὰ αἰσθάνονται εἰς τοὺς ὤμους των· νομίζουσιν ὅτι ὑπὸ τὸ μέτωπον αὐτῶν ἔχουσι τὸ *κάτι τι* τοῦ Chenier καὶ τοποθετοῦσι τὴν δόξαν, τὸ μεγαλεῖον, τὸν πλοῦτον πρὸ αὐτῶν, εἰς ὅσον βημάτων ἀπόστασιν θέλουσιν, ἀλλὰ πάντοτε τόσον πλησίον ὥστε νὰ τὰ φθάσῃ ἡ χεὶρ των μετὰ πέντε, ὀκτώ, δέκα ἔτη. Ὁ φοιτητὴς ἰδίᾳ τῆς Νομικῆς Σχολῆς, πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τοῦ ὁποίου ἀπέραντον ἀνοίγει ὁρίζοντα ἡ Πολιτικὴ, ἡ Διπλωματία, ἡ Δικαιοσύνη, ἡ δικηγορικὴ, τὸ ἐμπόριον κτλ., ὁ βλέπων διασταυρουμένους πρὸ αὐτοῦ τοὺς εἰς τὴν ἰσχὺν καὶ τὸν πλοῦτον ἄγοντας δρόμους, μετ'ἄκρας συγκινήσεως διασκελίζει τὸ πρῶτον τὴν φλιὰν τῆς αἰθούσης τῆς Νομικῆς Σχολῆς, ἐρευνῶν διὰ τοῦ βλέμματος αὐτοῦ ν' ἀνεύρῃ τὴν θέσιν ὅπου ἐκάθητο φοιτητὴς ὁ Δεληγεώργης· ἂν δὲ θέλῃ νὰ γείνῃ νομικὸς μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ ἐνασχοληθῇ εἰς τὴν ἐλαφρὰν φιλολογίαν—διότι βλέπων ὅτι ἀπὸ τοῦ Λουκιανοῦ ὅστις ἔγραψε τοιαῦτα ἀριστουρ-

1. Δ. Γρ. Καμπούρογλους. «Ὁ πρῶτός μου ἔρως».

γήματα χάριτος νομικὸς ὤν, ἀπὸ τοῦ κ. Καλλιγᾶ ὅστις ὑπῆρξεν εἰς τὴν ὥραν του μυθιστοριογράφος καὶ ποιητὴς γράψας τὸν «Θάνον Βλέκαν», μέχρι σήμερον οἱ γράψαντες καὶ γράφοντες ποιήματα, δράματα, κωμῳδίας κτλ. κατὰ τὰ τρία τέταρτα διῆλθον διὰ τῆς νομικῆς σχολῆς, φανταζεται μυστηριώδη τινὰ σχέσιν μεταξὺ νομικῆς καὶ ἐλαφρᾶς φιλολογίας—ἂν λοιπὸν σκοπῇ νὰ μάθῃ τὰς Εἰσηγήσεις τοῦ Ἰουστινιανοῦ διὰ νὰ γράφῃ στίχους καὶ τὴν Πολιτικὴν Οἰκονομίαν διὰ νὰ γράφῃ δράματα περιάγει ὀνειροπόλον βλέμμα ὅπως εὕρῃ τὸ θρανίον ὅπου ἐκάθησαν ὁ Παπαρρηγόπουλος καὶ ὁ Βασιλειάδης ἐγκυμονοῦντες ὁ πρῶτος τὴν «Ἀγορὰν» καὶ ὁ δεύτερος τὴν «Γαλάτειαν.»

Πάντες λοιπὸν νομικοί, ἰατροί, φαρμακοποιοί, φιλόλογοι, θεολόγοι, φυσικομαθηματικοὶ κατάφορτοι ἐλπίδων εἰσέρχονται εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς παραδόσεώς των, ἡ δὲ χρυσῆ ὑπὲρ τὴν θύραν ἐπιγραφὴ τῆς Σχολῆς των μαρμαίρει καὶ ἀκτινοβολεῖ διαχέουσα μαγικὴν αἴγλην εἰς τὴν ἀνεῳγμένην τοῦ μέλλοντός των Πύλην. . .

*
* *

Οὐδεὶς ὅμως εἶνε τόσον εὐτυχής, ὅσον ὁ δυστυχής, ὁ πένης φοιτητὴς ὁ εἰς ἀγρίαν πάλην πρὸς τὴν τύχην συμπλεκόμενος καὶ καταβάλλων αὐτήν, ὁ κατορθῶν νὰ μετατρέψῃ ἡρακλείως τὸν ἀρχικόν, τὸν παφλάζοντα ῥοῦν τοῦ πεπρωμένου του ὅστις ὁρμητικὸς μαίνεται νὰ τὸν παρασύρῃ πρὸς τὴν πενίαν, πρὸς τὴν χειρωνακτικὴν φυτοζωίαν, πρὸς τὴν ἀφάνειαν· διότι ἂν εἰς πολλοὺς τὸ Πανεπιστήμιον εἶνε τόσον μακρὰν ὅσον ἀφίσταται ἡ οἰκία των ἀπ' αὐτοῦ ἢ ὅσον ἀρκεῖ νὰ μετακομίσῃ αὐτοὺς ναῦλος πέντε, δέκα καὶ εἴκοσι δραχμῶν, δι' ἄλλους εἶνε μακρὰν, πολὺ,πολὺ μακράν. Τόσον μακρὰν ὥστε πολλοὶ διέρχονται ὁλόκληρον ζωὴν χωρὶς νὰ τὸ φθάσωσιν μάτην μετὰ πόθου πόρρωθεν τείνοντες πρὸς αὐτὸ τοὺς βραχίονάς των· ἀνυπέρβλητα ὄρη βαραθρώδη χάσματα παρεντίθησι πρὸ αὐτῶν ἡ πτωχία, τοὺς πόδας αὐτῶν δεσμεύουσι τὰ μαρτυρικὰ πέδικλα τῶν οἰκογενειακῶν καθηκόντων. Ἄλλοι ἀφικνοῦνται μὲν ἀλλὰ διὰ ποίας περιπλανήσεως! διήνυσαν πέντε δέκα ἔτη ὡς διδάσκαλοι μεταφέροντες τοὺς πνεύμονάς των καὶ τοὺς γραμματικούς των κανόνας ἀπὸ χωρίου εἰς χωρίον, ταπεινωθέντες, ταλαιπωρηθέντες, σκληραγωγηθέντες, ἀφήσαντες τὴν νεότητά των, ὡς ἀρνία τὸ ἔριόν των, ἐπὶ τῶν ἀκανθῶν τῆς ὁδοῦ των· καὶ συνέλεγον κερμάτιον πρὸς κερμάτιον, καὶ ὑπελόγιζον τὴν πάροδον ἑκάστης ἡμέρας, καὶ τὴν ἑσπέραν κατακλινόμενοι ἐψιθύριζον μὲ βαθὺν ἀναστεναγμόν: «Ἄχ! Ἀκόμη ἓν βῆμα πρὸς τὸ Πανεπιστήμιον!» Ἄλλοι ἔρχονται ἄνευ ὀβολοῦ, ἄνευ προστάτου,μόνον πόρον ἔχοντες τὴν καρτερίαν, ἡ ὁποία ἀναδεικνύει τὸν ἕλληνα φοιτητὴν ὑπέρτατον πάντων τῶν φοιτητῶν τοῦ κόσμου. Κατηγόρησέ τις τοὺς ἕλληνας φοιτητὰς ὅτι εἶνε ὑποδηματοσμῆκται. Ἐναβρύνονται ὅτι εἶνε. Ἂν ὄχι ὑποδηματοσμῆκται γίνονται ὑπηρέται,καὶ ὀψωνισταὶ,καὶ ἀντιγραφεῖς. Εἰς φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς κρατεῖ ξενοδοχεῖον καὶ οἱ θαμῶνες του τὸν φωνάζουν παραγγέλλοντες τὰ φαγητά : ἰατρέ! ἰατρέ! Καθ' ἑκάστην εἰς τὴν τετάρτην σελίδα τῶν ἐφημερίδων ἡμῶν ἀναγινώσκομεν τοιαύτας ἐξόχους γνωστοποιήσεις : «Φοιτητὴς ζητεῖ οἰκογένειαν ὅπως διδάσκῃ ἀντὶ τροφῆς καὶ κατοικίας» Πολλάκις ἀντὶ τοῦ ἑνὸς μόνου, διδάσκων ἐνταῦθα μὲν διὰ νὰ φάγῃ, ἐκεῖ διὰ νὰ κοιμηθῇ ἀλλαχοῦ διὰ νὰ ἐνδυθῇ, κατατέμνων τὴν ὕπαρξίν του καὶ συντηρῶν αὐτὴν κατὰ μέρη ἀφ' οὗ δὲν δύναται νὰ τὴν συντηρήσῃ καθ' ὅλον . . . Ὦ! πόσον ὀδυνηρὰ τῷ εἶνε ἡ προστριψις αὕτη τῆς πενίας του ἐπὶ τοῦ πλούτου, τῆς ἀλαζονείας, τῆς ὑπὸ τοὺς τύπους τῆς εὐγενοῦς συμπεριφορᾶς βαρβάρου πολλάκις σκληρότητος. Ἐγνώρισα ἕνα φοιτητὴν ἐνδεέστατον, ὅστις χάριν τῶν σπουδῶν του ἐθυσίαζε οὐ μόνον τὴν φιλοτιμίαν του, οὐ μόνον τὴν ἀνεξαρτησίαν τοῦ χαρακτῆρος του, ἀλλὰ καὶ ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον θὰ ἦτο εὐτύχημα εἰς πάντα ἄλλον ἀλλ' ἦτο δυστύχημα εἰς αὐτόν, τὴν ὡραιότητά του. Ἔμενεν ἀξύριστος, ἀπεριποίητος,ἐγίνετο ὅσον τὸ δυνατὸν ἄσχημος, ἐδίωκεν ἀπὸ τῆς μορφῆς του τὴν θαλεράν του νεότητα, διὰ νὰ μὴ διεγείρῃ τὴν δυσπιστίαν τῆς οἰκογενείας ἐν ᾗ ἐδίδασκε ἐχούσης κόρας! Ἄλλοι, ψάλται ἐν ἀποκέντρῳ ἐκκλησίᾳ ἢ ὑπότροφοι διαγωνισμοῦ, ἡρωϊκῶς κατακτήσαντες τὴν ὑποτροφίαν, ζῶσι διὰ πεντήκοντα, ἐνίοτε τριάκοντα δραχμῶν τὸν μῆνα, καὶ κατοικοῦσιν εἰς ὑπόγεια καὶ τρώγλας, καὶ κατακλίνονται ἐπὶ ἀχύρων καὶ μελετῶσι τὴν νύκτα μὲ ἔλαιον ἐντὸς ποτηρίου. Ἐν ἄλλο κεφαλαίῳ τῆς μελέτης ἡμῶν: *Ὁ φοιτητὴς κατ'οἶκον*,θέλομεν περιγράψει ἐν ὅλῃ των τῇ θλιβερᾷ,τῇ σπαρακτικῇ λεπτομερείᾳ τῶν τοιούτων φοιτητῶν τὸν μαρτυρικὸν βίον. Ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ λοιπὸν οἱ νεώτεροι οὗτοι Κλεάνθεις εἶνε πάντων τῶν φοιτητῶν οἱ εὐτυχέστατοι, διότι δι' αὐτοὺς τὸ Πανεπιστήμιον παρέχει τὴν ἡδεῖαν ἀπόλαυσιν κερδηθείσης νίκης. Φανταζέσθε ἂν ἔχωσι στερρὰν θέλησιν νὰ μάθωσι, ἂν δὲν ἀπορροφῶσι τὴν ἐπιστήμην ἀπλήστως δι' ὅλων τῶν πόρων τῆς ὑπάρξεώς των. Καὶ πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐταζόντες διὰ τοῦ βλέμματος τὸ μέλλον των διακρίνουσιν εἰς τὸ βάθος αὐτοῦ τὴν γηραιὰν μορφὴν πατρὸς καὶ μητρὸς ἢ τὰ προσδοκῶντα βλέμματα ἀδελφῆς ἀναμενούσης ἀποκατάστασιν...

*
* *

Μετὰ τούτους ἔρχονται οἱ συντηρούμενοι δι' ἑκατὸν ἢ ἑκατὸν πεντήκοντα δραχμῶν, ἃς τοῖς στέλλουσι κατὰ μῆνα ἐν ἐρυθροστίκτῳ συστημένῃ ἐπιστολῇ ἀπὸ τὴν πατρίδα των· ἐνίοτε διὰ τὴν πεντατείαν ὁλόκληρον κτῆμα, οἰκία ἢ ἀγρὸς διέρχεται τεμαχηδὸν διὰ τῶν ἐπιστολῶν ἐκείνων, ὧν τὴν ἀφιξιν ἢ μὴ ἄφιξιν μὲ ἀκτινοβολοῦσαν ἀγαλλίασιν ἢ συννεφώδη κατήφειαν ὑποδέχεται ὁ φοιτητὴς συνωθούμενος ἐν θορύβῳ πρὸ τοῦ ταχυδρομικοῦ παραθύρου· οὗτοι φοιτῶσιν ἢ δὲν φοιτῶσιν τακτικὰ ἐφ' ὅσον ὁ ἐργατικὸς ἢ ἀκηδὴς χαρακτὴρ των ὁδηγεῖ τὰ βήματά των πρὸς τὸ θρανίον τοῦ Πανεπιστημίου ἢ τὸ τάβλιον καὶ τὸν ναργιλὲν τῶν καφενείων τῶν Χαυτείων. Ἄλλοι, συνήθως εὔποροι, λαμβάνουσι τὴν ἐπιστήμην ὡς πρόφασιν ὅπως διέλθωσιν ἀμέριμνοι τέσσαρα ἢ πέντε ἔτη· ἐν ᾧ δ' ἐν ταῖς πρὸς τοὺς γονεῖς των ἐπιστολαῖς τοῖς ὁμιλοῦσι περὶ τῆς ἐπιστήμης μεθ' ἧς ἀγάπης θὰ ὡμίλουν περὶ τῆς ἐρωμένης των, ὅπως ἀποσπάσωσι ἑκατὸν ἢ διακοσίας δραχμὰς πρὸς ἀγορὰν ἐπιστημονικῶν βιβλίων ἀπαραιτήτων πρός . . . ἀγορὰν λαιμοδετῶν καὶ χειροκτίων, — ἢ δὲν πατοῦσι διόλου εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, ἢ ἔρχονται μὲν ἀλλ' ὅπως καθησυχάσωσι τὴν φωνασκοῦσαν συνείδησίν των, καραδοκοῦντες ἀπὸ στιγμῆς εἰς στιγμὴν εὐχάριστόν τινα ἔκπληξιν, νὰ ἀδιαθετῇ ὁ καθηγητής, νὰ εἶνε μέλος τοῦ συνεδριάζοντος ἐξεταστικοῦ τμήματος τῆς Σχολῆς, κτλ. κτλ. ἀλλ' ὅταν λάβωσι τὴν θλιβερὰν ἀπόφασιν ὅτι τίποτε ἐξ αὐτῶν δὲν θὰ συμβῇ, ὑποκύπτουσιν εἰς τὸ πεπρωμένον, προσπαθοῦντες νὰ διέλθωσι μετὰ ἥττονος ὅσον τὸ δυνατὸν ἀνίας τὴν μίαν ὥραν.

* * *

Τὴν πρωΐαν κατὰ μικρὸν συνέρχονται οἱ φοιτηταὶ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς Σχολῆς των καὶ κάθηνται εἰς τὰ θρανία των, ποικίλοι τὴν ἡλικίαν, τὸ ἀνάστημα, τὸ ἦθος, τὸν ἱματισμόν, τὴν ἔκφρασιν· ἔφηβοι ἔχοντες πρόσωπον μαθητριῶν Παρθεναγωγείου κάθηνται παρὰ μορφὰς γενειώσας καὶ σοβαρὰς ἀξίας τοῦ κοινοβουλίου — μολονότι τὸ ἓν δὲν ἀποκλείει τὸ ἕτερον ἀφ' οὗ Θεσσαλὸς βουλευτὴς εἶνε φοιτητὴς τῆς ἰατρικῆς— φυσιογνωμίαι μὲ πεπιεσμένον τὸ μέτωπον, βαθουλοὺς καὶ ἐσβεσμένους τοὺς ὀφθαλμούς, παρατίθενται πρὸς ἀνησύχους κεφαλὰς μὲ προέχοντα μέτωπα, καὶ σπινθηροβολοῦντα καὶ γοργὰ βλέμματα· ὅλη ἡ κλίμαξ τῆς νοημοσύνης εἶνε ἐκεῖ· συναντῶνται δὲ τὰ ἄκρα της ὡς τὰ κεκαμμένα ἄκρα δακτυλίου· παρὰ τὴν ἀρρενωπὴν ἔκφρασιν μυώδους φυσιογνωμίας διακρίνεις τὴν βαθυμον πλαδαρᾶς μορφῆς· παρὰ τὸ γοργόν, εὐσταθὲς παράστημα τοῦ ὀρεινοῦ τὸ νωχελὲς τοῦ αἰγαιοπελαγίτου· ὁποία ποικιλία κρανίων καὶ κατατομῶν! νομίζει τις ὅτι ἑκάστη μορφὴ φέρει ἀποτετυπωμένην τὴν φύσιν ἐν ᾗ ἐγεννήθη καὶ ἦν ἐπὶ τοσαῦτα ἔτη ἀντικατώπτρισε· παρὰ τὴν ἤρεμον ἔκφρασιν τοῦ ἔχοντος ἐπὶ τοῦ προσώπου του ἐζωγραφημένην τὴν ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντος, βλέπεις κεκμηκότα χαρακτηριστικὰ μαρτυροῦντα ζυθοποσίας καὶ ὀρθρίους κώμους, ἢ ῥισσὰ βλέφαρα, ἀστράπτοντας ὀφθαλμούς, ἐμπερδευμένην κόμην, ἀταξίαν τινὰ ἀναπαριστῶσαν αἰφνίδιον ἀπὸ τῆς κλίνης ἀναπήδημα καὶ πυρετῶδες νίψιμον καὶ τρεχάλαν ἐνῷ οἱ δάκτυλοι ἐκόμβονον καθ' ὁδὸν τὸ γελέκον· σπανιώτερον δύναταί τις ἀλλαχοῦ νὰ συναντήσῃ τόσους τύπους· ἕκαστος νέηλυς φοιτητὴς μὴ προσοικειωθεὶς ἔτι τὸν ἀθηναϊκὸν βίον συνεχίζει τὸν τῆς πατρίδος του· καὶ γελᾷ, ὀργίζεται, ἐκπλήσσεται, συγκινεῖται ὅπως ἐκεῖ· ὁ Ῥουμελιώτης ἔχει ἀτίθασσον, τὴν χειρονομίαν, ἐν ᾧ ὁ ἐξωμερίτης τὴν ἔχει δειλήν· ὁ ἄρτι φορέσας τὰ εὐρωπαϊκὰ φουστανελοφόρος βαδίζει ὡσεὶ ταλαντεύονται ἀοράτως ἔνθεν κακεῖθεν αἱ πτυχαὶ τῆς φουστανέλας του, ὁ δὲ Μιτυληναῖος ἢ Μοσχονήσιος νομίζει ὅτι τὸν παρακολουθεῖ ἐρρύθμως ἀεικίνητος ὄπισθέν του ἡ *σέλα τῆς κόφας* του. Πρὸς τὴν χαρίεσσαν ἐνδυμασίαν ἣν ἔκοψεν ἡ τεχνικωτάτη τῶν Ἀθηνῶν ῥαπτικὴ ψαλὶς, προστρίβεται ἡ πτωχικὴ, ἥτις ἐκρέματο πρὸ τοῦ καταστήματος ἑτοίμων ἐνδυμάτων ἀναμένουσα ἓν οἱονδήποτε πτωχὸν σῶμα ἐλθὸν νὰ ἐμβῇ ἐν αὐτῇ, παρὰ δὲ τὴν μῦρα πνέουσαν φιλαρέσκειαν τοῦ ἔχοντος χρυσῆν ἅλυσιν κομψευομένου κάθηται ἡ ἱερὰ πενία τῶν τρυπημένων ἀγκώνων καὶ τῶν ἐμβαλωμένων πανταλονίων· μεταίχμιον μεταξὺ τῶν μὲν καὶ τῶν δὲ εἶνε ἡ τῶν ἀκόμψων τάξις, τῶν ἐπαρχιωτῶν ἐκείνων ἢ τῶν Μικρασιανῶν, τῶν ἐχόντων τὴν ἰδέαν ὅτι τὰ ἐνδύματα εἶνε ἁπλῶς ἓν εἶδος φύλλου συκῆς προωρισμένου νὰ καλύπτῃ τὴν γυμνότητά μας, ἀδιάφορον πῶς, καὶ τῶν ὁποίων τὰ ἐπανωφόρια φουσκόνουν γεμάτα ἀέρα ὡς νὰ ζητοῦν ἡμίσειαν ἀκόμη ῥάχιν ἢ τὰ πανταλόνια διαμαρτύρονται διὰ τῶν ῥαφῶν των κραυγάζοντα νὰ τοῖς ἀφαιρέσωσιν ἡμίσειαν κνήμην· παρὰ τοὺς κομψοὺς μετὰ καρφίδος ἢ κοσμήματος ἐκ κοραλίου λαιμοδέτας καλῶς προσηρμοσμένους εἰς τὸ χιονῶδες περιλαίμιον τοῦ χιτῶνος, εἶνε οἱ ἀτίθασσοι καὶ ἀδέσμευτοι, οἱ τρέχοντες ἐδῶ κ' ἐκεῖ ὡς νὰ ἤθελον ν' ἀποδείξωσιν κατ' ἴδιον τρόπον ὅτι τοῦ Ἕλληνος ὁ τράχηλος ζυγὸν δὲν ὑποφέρει.

* * *

Οἱ φοιτηταὶ ἀναμένοντες τὸν καθηγητὴν δὲν ἔχουσι τὴν νευρικὴν ἀνησυχίαν μαθητῶν προσδοκώντων μετὰ παλμῶν τὴν ἔλευσιν τοῦ διδασκάλου, μελετώντων ἐν τοῖς ἀνοικτοῖς βιβλίοις των, ἀναδιφώντων τὰ τετράδιά των, ἐρωτώντων ἀλλήλους τὰς ἀπορίας των· ὁ φοιτητὴς καθήμενος ἀτάραχος εἰς τὴν θέσιν του *στρήφει* δεξιῶς τὸ σιγάρον του καὶ τὸ ῥοφᾷ ἡδυπαθῶς ἀναγινώσκων τὴν ἐφημερίδα του ἣν ἀγοράζει παρὰ τοῦ περιφερομένου ἐν τῇ αἰθούσῃ ἐφημεριδοπώλου· πληρουμένης τῆς αἰθούσης ψιθυρός τις ἀρχίζει βαθμηδὸν ἀνερχόμενος. Ἐν τῇ αἰθούσῃ τῶν φιλολόγων ἀπὸ τῶν ὁποίων ἡ ἀρχαιότης ἐκδιώκει ἐν μέρει τὴν νεότητα, ὡς καὶ ἐν τῇ τῶν θεολόγων οἱ ὁποῖοι κάθηνται ἡσυχοι ἐπὶ τῶν δογμάτων των, τὸ πρᾶγμα δὲν προχωρεῖ περαιτέρω. Ἀλλ' οἱ ἰατροί, οἱ φαρμακοποιοί, ἰδίᾳ δὲ οἱ νομικοί, οἱ πάντων θορυβωδέστατοι, οἰστρηλατοῦνται· ἐν ᾧ ἡ αἴθουσά των εἶνε πλήρης καπνοῦ καὶ αἱ κεφαλαὶ διαφαίνονται ἐντὸς νεφέλης κινούμεναι νομίζει τις ὅτι ἀκούει κοχλασμὸν τεραστώδους λέβητος· τότε εἶνε ἡ κρίσιμος στιγμή· ἀλλοίμονον τότε ἂν θεαθῇ τὸ καλυμμαύχιον διακόνου τινὸς ἢ ὁ ὑψηλὸς πῖλος ἐξιππασμένου καλλωπιστοῦ· ἀμέσως ἐκρήγνυται ἡ κραυγή: *Παπᾶ! παπᾶ!* ἢ *ψηλό! ψηλό! κάτω τὸ ψηλό*· καὶ βοή, ἀλαλαγμὸς, κακό! κρούονται κατὰ τοῦ ἐδάφους τὰ ῥαβδία των, πάλλονται, ἀποτελοῦσι καταχθόνιον πάταγον διαμαρτυρήσεως· ἀρχίζουσι τὰ συρίγματα, διαπεραστικὰ, διατρυπῶντα τὸ οὖς ὡς αἰχμηραὶ ἀκίδες, παντὸς τόνου καὶ παντὸς ῥυθμοῦ, ὀξέα παχέα, λεπτά, γοργά, βαρέα, καὶ μὲ τὴν ἀντάραν ἐκείνην, μὲ τοὺς καγχασμούς, τὰ ποδοκροτήματα, τὸν κονιορτόν, τρέπεται εἰς φυγὴν καὶ τὸ καλυμμαύχιον καὶ ὁ πῖλος καὶ μόλις κοπάζει ἡ καταιγίς. Δυσυχὴς ἐκεῖνος ἐπὶ τοῦ ὁποίου συγκεντρωθῶσιν τὰ τετρακόσια ἢ καὶ ἑπτακόσια ἐκεῖνα ζεύγη τῶν ὀμμάτων, τῶν πλήρων εἰρωνείας· ἐνίοτε γενικῆς ἀποφάσεως προκειμένης ἀποτολμᾷ τις καὶ ἀνέρχεται τὸ βῆμα· κατ' ἀρχὰς τὸν ἀκούουν μετὰ προσοχῆς· ἀλλ' ὁ ἀγορητὴς παραζαλισθεὶς μετ' ὀλίγον ὑπὸ τὸ βάρος τοσούτων βλεμμάτων, δὲν ἀνευρίσκει πλέον ἐν τῷ στόματί του λέξεις διὰ νὰ εἴπῃ τί θέλει καὶ ῥίπτει ἐναγώνια πέριξ βλέμματα ὡσεὶ ἐπικαλούμενος τὸν οἶκτον, ἀλλ' ἔξαφνα ἀσθενές τι σύνθημα ἀκούεται, βήξ, τρίψιμον ποδὸς, καὶ διὰ μιᾶς χάλαζα, ὄμβρος, βρονταὶ, κεραυνοὶ ἰαχῶν ἐπιπίπτουσι κατὰ τῆς κεφαλῆς του, καὶ ἄρον ἄρον παρασύρουσιν αὐτὸν τοῦ βήματος.

Ἰδίαν ὅλως ἔκφρασιν ἔχει ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τὸ *μπράβο*. Τραγῳδεῖται, ἔχει μονότονόν τινα παράτασιν, ἰδιόμελον, σαρκαστικὴν, δυναμένην νὰ διερμηνευθῇ κατὰ τὰς περιστάσεις περίπου ὡς ἑξῆς:

— Βρέ! — Πῶς τὸ κατάφερες! — Μωρὲ γιάσου! — Ὤχ, μάτια μου! — Δὲν πᾷς νὰ κουρεύεσαι! — Νά τα μας!

* * *

Αἴφνης ἐκ τῶν παρὰ τὴν θύραν ἀκούεται συριστικώτατον σσσσς! ὅμοιον πρὸς ἰσχυρὸν ἦχον πεπυρακτωμένου σιδήρου ἐμβαπτομένου εἰς ψυχρὸν ὕδωρ· εἰσῆλθεν ὁ καθηγητής· κοπάζει διὰ μιᾶς ὅλος ὁ θόρυβος ὡς στρόφιγξ τις βιαίως στραφεὶς νὰ ἔκλεισεν ὅλους τοὺς λάρυγγας· ἀναπάλλονται οἱ ἐκβαλλόμενοι πῖλοι· οἱ ἐπὶ τῶν θρανίων φοιτηταὶ τοποθετοῦνται κάλλιον, τινὲς ἐκ τῶν ὀρθίων πλησιάζουσι παρὰ τὴν ἕδραν, διαμαρτυρομένων τῶν ἐγγὺς ὅτι δὲν ἀκούουσιν· οὗτος ἑτοιμάζει τὸ μολυβδοκόνδυλον καὶ τὸ τετράδιόν του διπλώσας τὴν ἐφημερίδα του, ἐκεῖνος πατεῖ διὰ τοῦ ποδὸς τὸ ἀνημμένον του σιγάρον, ἄλλος μὴ προφθάσας ν' ἀνάψῃ αὐτὸ διὰ τὸ στόμα του τὸ θέτει εἰς τὸ αὐτίον του.

Ὁ καθηγητὴς ἐπὶ μικροῦ βήματος εἰς σκίμποδα καθήμενος, καὶ ἔχων ἐνίοτε τετράδιον σημειώσεων πρὸ αὐτοῦ, διδάσκει· τινὲς ἀτενῶς προσβλέπουσιν αὐτόν, ἀποτυποῦντες τοὺς λόγους του ἐν τῷ ἐγκεφάλῳ των ὡς ἐπὶ φωνογράφου· ἄλλων ἡ αἰχμὴ τοῦ μολυβδοκονδύλου προσπαθεῖ νὰ συγκρατήσῃ ἐπὶ τοῦ χάρτου τὰς φράσεις τοῦ καθηγητοῦ· ἄλλος τις μὴ ἐννοῶν ἐντελῶς τί λέγει ὁ καθηγητὴς περιστρέφει ἐντὸς τοῦ κρανίου του φρᾶσίν τινα, ὡς τεμάχιον ἄρτου ἐντὸς νωδοῦ στόματος, καὶ τὴν περιστρέφει δίχως νὰ κατορθώσῃ ποτὲ νὰ τὴν μασσήσῃ καὶ τὴν καταπίῃ· ἄλλος ἀφ' οὗ ἀκρασθῇ ἐπί τινα λεπτὰ μετὰ πεισματώδους προσοχῆς, νεύει αἴφνης χαμαὶ ῥεμβὸν τὸ βλέμματου, καὶ ἀφίνων τὸ σῶμά του ἐπὶ τοῦ θρανίου περιπλανᾶται νοερῶς ἐν ταῖς ἀγυιαῖς τῆς πατρίδος ὅπου τῷ προσμειδιᾷ ἀνάμνησίς τις ἢ ἐλπίς· ἐνίοτε δὲ ἄχρι πρωΐας τις ἀγρυπνήσας καὶ νυσταλέος ἐκεῖ ἐλθὼν, βαυκαλώμενος ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ καθηγητοῦ καμμύει τὰ ὄμματα καὶ κλίνει τὴν κεφαλὴν πρὸς τὰ ἐμπρός, ἀλλ' ἀναπηδᾷ ἅμα ὅρον τινὰ ἠχηρῶς ἐκφωνήσῃ ὁ καθηγητὴς καὶ περιφέρει τὰ ὄμματά του, ὡς παιδίον ἐν σφάλματι καταφωραθὲν, προσπαθῶν ἅμα νὰ συνδέσῃ ἐν τῇ κεφαλῇ του τὰ ἄκρα τοῦ διαρραγέντος νήματος τῆς ἐπιστήμης.

* * *

Ἀλλ' ὅταν ὁ καθηγητὴς ἐν τῇ ῥύμῃ τῆς διδασκαλίας ἀνελίξῃ ποτὲ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν τῶν φοιτητῶν ἐπεισόδιόν τι τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου ἀναγκαῖον πρὸς ἐπιστημονικὴν ἀνάπτυξιν, ἀλλὰ καὶ διανοῖγον εἰς τὴν φαντασίαν του μυστηριώδη παραπετάσματα, ἡ θερμοκρασία τῆς αἰθούσης διὰ μιᾶς ἀναβαίνει· ῥῖγος τι διαθέει τοὺς ἐπὶ τῶν θρανίων στοίχους ὡσεὶ προσέψαυσεν ἕκαστον αὐτῶν ἡδυπαθῶς θροοῦσά τις ἐσθής· τῶν ἀτενῶς πρὸς τὸν καθηγητὴν προσβλεπόντων τὸ βλέμμα σπινθαρακίζει· ἡ χεὶρ τῶν πυρετωδῶς γραφόντων σταματᾷ, ἐγείρεται ἀπὸ τοῦ τετραδίου των ἀκτινοβολοῦσα ἡ σοβαρὰ μορφή των.

Ὁ ἀπὸ τοῦ θρανίου περιοδεύων ἐπιστρέφει ἐν σπουδῇ ἐκ τῶν ἀγυιῶν τῆς πατρίδος του· ὁ νυστάζων ἀνοίγει τὰ ὄμματά του ὡσεὶ ἀφύπνισεν αὐτὸν ἠδέως ἀβρά τις χεὶρ ἐπὶ τῶν χειλέων πάντων μειδίαμά τι πόθου πλανᾶται, ἔκφρασις πονηρίας λούει τὴν μορφὴν αὐτῶν· ῥιπὴ νεότητος εἰσέπνευσεν εἰς τὴν αἴθουσαν ἐκδιώξασα ἐπὶ στιγμὴν τοὺς Κώδηκας καὶ τοὺς Πανδέκτας, τὰ κύτταρα καὶ τὰ αἱματοσφαίρια, τὸ κάλιον καὶ τὸ βισμούθιον.

* * *

Μόλις παρέλθῃ ἡμίσεια ὥρα ἀπὸ τῆς εἰσόδου τοῦ καθηγητοῦ, ἡ ἀνυπομονησία ἀρχίζει νὰ ζωγραφῆται ἐπὶ τῆς μορφῆς τῶν πρωτοετῶν ἰδίᾳ φοιτητῶν· τινὲς ἐξάγουσι τὰ ὡρολόγιά των, ἄλλοι ἐρωτῶσι τὸν παρακαθήμενον πόσα λεπτὰ ἀκόμη μένουν· αἱ κεφαλαὶ στρέφονται ἀνήσυχοι· ψίθυρός τις σχηματίζεται ἐπιτεινόμενος ἐφ' ὅσον προχωρεῖ ἡ ὥρα· τρίψιμον διὰ τοῦ ποδὸς ἐπὶ τοῦ δαπέδου δειλὸν κατ' ἀρχὰς γίνεται ἰσχυρότερον βαθμηδόν, ἡ δ' ἀνυπομονησία τέλος ἐκρήγνυται καὶ διὰ ῥαβδοκρουσίας ἐν θορύβῳ καὶ κονιορτῷ πνίγουσα τὴν φωνὴν τοῦ καθηγητοῦ καὶ τὰς ὀργίλας διαμαρτυρήσεις τῶν σοβαρῶν, τῶν ἐπιμελῶν, τῶν τεταρτοετῶν, ἐλθόντων ἐκεῖ διὰ ν' ἀκούσωσι ἐπιστήμην καὶ οὐχὶ κρότον δαιμονιώντων ποδῶν· ἐν τῷ μεταξὺ δὲ δὲν λησμονεῖται καὶ τὸ *τσιγαράκι*, πολλαὶ χεῖρες τὸ *στρήφουν* ἤδη διὰ νὰ τὸ ῥοφήσουν μόλις καταβῇ τῆς ἕδρας ὁ καθηγητής.

Ὅταν δ' ἀκουσθῇ ὁ παλμώδης καὶ τρομώδης μεταλλικὸς ἦχος τοῦ ἐπὶ τοῦ τοίχου ἠλεκτρικοῦ κώδωνος, τότε ὁ συσσεισμὸς ἐξικνεῖται εἰς τὸ ἔπακρον· πρὶν ἐξέλθῃ ὁ καθηγητὴς ὁρμῶσιν οἱ φοιτηταὶ εἰς τὰς θύρας· ἀναρριχῶνται ἐπὶ τῶν θρανίων, ὡς ἐπὶ ἐχθρικοῦ προχώματος καταληφθέντος, καὶ τρέχουσι διασκελίζοντες αὐτά· ἂν δ' εἶνε ἑσπέρα καὶ ἦσαν ἀνημμέναι τοῦ φωταερίου αἱ γλωσσίδες τὰς σβύνουσιν, ἡ δ' αἴθουσα βυθίζεται διὰ μιᾶς εἰς σκότος ἐν ᾧ οὗτοι φανταστικῶς κινοῦνται, καγχάζουσι χειρονομοῦσι. Ἡ ἔξοδος αὐτῶν ὁμοιάζει πρὸς ἔξοδον ἐκ ναοῦ τὴν ἡμέραν τοῦ Πάσχα· συνωστίζονται, συσφίγγονται, πνίγονται· οἱ βραχύσωμοι ἔχουσι πρὸ αὐτῶν τοῖχον νώτων· ἅμα δ' ἐξέλθωσιν ἂν εἶνε χειμὼν ψυχρὸν ῥεῦμα ἀέρος ῥαπίζει τὸ πρόσωπόν των κοκκινίζον τὴν ῥῖνά των καὶ δακρύζον τοὺς ὀφθαλμούς των· διὰ τοῦτο φοροῦσι τὰ ἐπανωφόριά των, ἢ ῥίπτουν εἰς τὴν ῥάχιν των τὸ πλατύ των σάλιον, τὸ παροιμιῶδες οἰκονομικὸν καὶ πολύχρηστον ἐπανωφόριον τῶν ὑπαλληλίσκων καὶ τῶν πτωχῶν φοιτητῶν.

* * *

Ἂν εἰς τὸ βάθος ἑκάστου δυστυχήματος ὑπάρχῃ ἡ γυνή, εἰς τὸ βάθος ἑκάστης θορυβώδους διαδηλώσεως ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ ὑπάρχει ὁ πρωτοετὴς φοιτητής· ἄρτι ἀποτινάξας ἀπὸ τῆς ῥάχεώς του τὸ σάγμα τῶν γυμνασιακῶν σπουδῶν, ἀχαλίνωτος, σκιρτῶν καὶ λακτίζων διατρέχει τὸν ἀγρὸν τῆς ἐλευθερίας. Τὸ γυμνάσιον τῷ ἐφαίνετο ὡς σκυθρωπὸν καὶ αὐστηρὸν δικαστήριον ἐν ᾧ καθήμενος ἐπὶ τοῦ ἑδωλίου τοῦ κατηγορουμένου ἐδικάζετο καθ' ἑκάστην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ· ὁλόκληρα ἔτη διήρκεσεν ἡ τρομερά, ἡ ἀδυσώπητος ἐκείνη ἐξέτασις. Τώρα ἀπηλλάγη τῆς κατηγορίας, εἶνε ἐλεύθερος, εἰς κανένα δὲν ἔχει νὰ δώσῃ λόγον τῶν πράξεών του, ἐπὶ τέσσαρα ἔτη εἶνε ἀνεύθυνος ὡς βασιλεύς· καὶ τὸν μεθύσκει ἡ ἀνεξαρτησία, καὶ ἐννοεῖ νὰ πραγματοποιήσῃ ὅλας τὰς τόσον ἐτῶν περὶ ἐλευθερίας ὀνειροπολήσεις τοῦ δεσμώτου· ἐν τῇ αἰθούσῃ δὲ τῆς σχολῆς του ὁσφραίνεται ὡς θηρευτικὸς κύων μὲ παλλομένους ῥώθωνας τὸν ἀέρα μὴ ὑπάρχῃ σκάνδαλόν τι ὅπως τὸ συλλαβῇ παραχρῆμα· ἀψηφεῖ τὰ βλοσυρὰ βλέμματα τῶν σοβαρῶν· εἶνε εὐτυχία του νὰ πλήττῃ τοὺς πόδας του καὶ τὴν ῥάβδον του, νὰ γελᾷ, νὰ κραυγάζῃ, νὰ παραφέρηται· ἀλλὰ, δυστυχῶς, ὡς πᾶσα εὐτυχία ἔχει καὶ αὐτὴ τὸν κόρον της καὶ μίαν ἡμέραν ὁ πρωτοετὴς δὲν ἐπιστρέφει πλέον εἰς τὸ Πανεπιστήμιον.

Πολλάκις ὅμως καὶ ἄκοντα τὸν ἀποπέμπει τῆς αἰθούσης τῶν παραδόσεων αὐτὸ τὸ μάθημα. Οἱ καθηγηταὶ ἀρχίζουσιν ἔν τισι μαθήμασι οὐχὶ ἀπὸ τὴν ἀρχήν, ἀλλ' ἐκεῖθεν ὅπου ἐσταμάτησαν πέρυσιν, οὕτω δὲ συχνάκις *ἀρχίζουσιν ἀπὸ τὸ τέλος*. Μάτην ὁ δύσμοιρος πρωτοετὴς ἐντείνει τὴν προσοχὴν αὐτοῦ· οἱ ἐπιστημονικοὶ ὅροι ἐπὶ τοῦ κρανίου του· πίπτοντες ἀναπηδῶσι πρὸς τὰ ὀπίσω. Τότε ἐν ᾧ κατέρχεται τὰ Προπύλαια μεταξὺ αὐτοῦ καὶ τῆς συνειδήσεώς του συνάπτεται ὁ ἑξῆς διάλογος:

«Αἴ, ποῦ φεύγεις δὲν πᾷς ν' ἀκούσῃς τὸ μάθημά σου;

— Δὲν νοιώθω τίποτε.

— Δὲν νοιώθεις γιατὶ δὲν προσέχεις.

— Προσέχω, μὰ αὐτὰ ποὺ λέγει ὁ καθηγητὴς δὲν εἶνε διὰ τοὺς πρωτοετεῖς, εἶνε διὰ τοὺς τεταρτοετεῖς· ὅταν γείνω τεταρτοετὴς ἔρχομαι καὶ τ' ἀκούω.

Καὶ ἀφήσας ἄναυδον τὴν συνείδησίν του κατευθύνεται ἀνεπιστρεπτεὶ εἰς τὰ Χαυτεῖα· ἦτο ἑπόμενον· ὅταν αὐτὸς ἤρχετο τὸ μάθημα ἔφευγε, λοιπὸν δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ συναντηθῶσι· ἀλλ' ἐνίοτε φροντίζει ὁ πρωτοετὴς καὶ χαράσσει ἐπὶ τοῦ θρανίου τὸ ὄνομά του· ὅπως δ' ἐν ταῖς συναλλαγματικαῖς καὶ ταῖς συμβολαίοις ἡ ὑπογραφὴ εἶνε ἡ προσωποποίησις τοῦ ἀνθρώπου οὕτω καὶ τὸ ὄνομά του ἀκροᾶται τοῦ λοιποῦ ἀντ' αὐτοῦ τοῦ μαθήματος

τοῦ καθηγητοῦ ἥσυχον καὶ προσεκτικὸν ἐν τῇ ξυλίνῃ ἀκινησίᾳ του! . . .

* * *

Ὅταν δὲν εἶνε ἐν τῇ αἰθούσῃ τῆς Σχολῆς των οἱ φοιτηταὶ διασκορπίζονται εἰς τοὺς διαδρόμους, ἀποτελοῦσιν ὁμίλους πρὸ τῶν Προπυλαίων, ἀναδιφῶσι τὰ βιβλία τοῦ ὀπίσω τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Κοραῆ ἐπὶ τῶν μαρμάρων φορητοῦ βιβλιοπωλείου, κάθηνται ἐπὶ τῶν ἑδωλίων τοῦ πρὸ τοῦ Πανεπιστημίου κηπαρίου ῥεμβάζοντες πρὸ τῶν δύο του πιδάκων, ἢ συρρέουσιν εἰς τὴν πρὸς τὴν Βιβλιοθήκην ἄγουσαν μικρὰν μαρμαρίνην αὐλήν, ὅπου ἐπὶ τῶν τοίχων εἰσὶν ἀνηρτημένοι πίνακες· ὑπὸ τὰ συρμάτινα δίκτυα τὰ περιβάλλοντα αὐτοὺς ἐξασφαλίζονται ἀπὸ τῶν χειρῶν αἱ διαταγαὶ τῆς Πρυτανείας, τῶν καθηγητῶν αἱ δηλώσεις περὶ τῆς ἐνάρξεως τῶν μαθημάτων, τὸ πρόγραμμα· παραπλεύρως, ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ τοίχου ἀνήρτηται μαυροπίναξ· ἐπ' αὐτοῦ κολλῶνται δηλώσεις ὑφηγητῶν, ἀγγελίαι περὶ γερμανικῶν μαθημάτων ἢ διπλογραφίας, βιβλίων κατάλογος πωλουμένων ὑπό τινος τῶν κλητήρων ἢ φοιτητοῦ, πρόσκλησις εἰς συνέντευξιν ἀφεύκτως μέχρις ὡρισμένης ὥρας, πρόσκλησις εἰς τὸ τηλεγραφεῖον πρὸς παραλαβὴν τηλεγραφήματος, δήλωσις ὅτι ζητοῦνται ἐπ' ἀμοιβῇ τὰ γραπτὰ τοῦ δεῖνος καθηγητοῦ· πάντα δὲ ταῦτα ἐπικολλῶνται μὲ *ὀστιας* ἐρυθρᾶς, πρασίνας, κιτρίνας, ῥοδόχροας, λευκάς, ἀποσπωμένων δὲ βιαίως τῶν χαρτίων μένουσιν αὗται ὡς ποικιλόχρωμα στίγματα ὧν τὸ χρῶμα καθιστᾷ θαμβότερον λείψανόν τι χαρτίου ὡς πέπλου καλύπτοντος αὐτάς· ὁποῖα δράματα συνταράσσονται ἐντὸς τῶν χαρτίνων ἐκείνων ῥακῶν τῶν ποικιλομόρφων καὶ ποικιλοσχήμων, ὁποῖοι πόθοι, ὁποῖαι ἀγωνιώδεις προσδοκίαι ὑπ' αὐτά, ὁποῖοι γοργοὶ παλμοὶ καρδίας φαίδρας ἀλλὰ καὶ ὁποῖαι βωβαὶ μαρτυρικαὶ ὀδύναι! ἐνίοτε πεινῶν στόμαχος ἐξαρτᾷ τὴν ἐλπίδα του ἀπό τινος βιβλίου πωληθησομένου· τάφος πατρὸς ἀνοίγεται διὰ μιᾶς μεταξὺ δύο στίχων τηλεγραφήματος· μητρικὸς ἀσπασμὸς στέλλεται διὰ μιζύθρας, ἣν ἐκόμισε φεσοφόρος βρακᾶς ἀναμένων ἐν τῷ ἀναβρυτηρίῳ, ἢ ἐν τῷ ἰδιαιτέρῳ τῶν πατριωτῶν του καφενείῳ· εἰς πλουσίαν προῖκα στήνονται δίκτυα δι' εὐδοκίμου ὑφηγεσίας καὶ ἀναρρήσεως εἰς καθηγεσίαν· ὁλόκληρος ζωὴ πάλλει ὑπὸ τὰ σπαράγματα ἐκεῖνα τοῦ χάρτου· τὸ δὲ παραλλάσσον τῶν *ὀστιῶν* χρῶμα φαίνεται ὡς τὸ ἔμβλημα τῶν ὑπ' αὐτὰς αἰσθημάτων, τὸ ῥόδινον ἢ τὸ ἐρυθρὸν ἐκφράζον τὴν χαράν, τὸ πράσινον τὴν ἐλπίδα, τὸ γαλανὸν τὴν ἐπιθυμίαν, τὸ λευκὸν τὸ τίποτε, τὸ μαῦρον τὴν ἀπελπισίαν!

* * *

Ἄλλοτε τὸ Πανεπιστήμιον ἀνεταράσσετο πολύ, ἀνεμίγνυτο εἰς τὴν πολιτικήν, ἐξέλεγε βουλευτήν, ἐξέφραζε τὴν γνώμην του ἐπὶ τῶν πραγμάτων τῆς πολιτείας, ἐνίοτε δὲ λίαν σφοδρῶς· ἦτο βαρόμετρον τῆς πολιτικῆς ἀτμοσφαίρας· ἦτο πρῶτον εἰς τὰς συνωμοσίας, εἰς τὴν ἀπόσπασιν διὰ τῆς βίας ἐλευθέρων πολιτικῶν θεσμῶν, εἰς τὴν ἔξωσιν ἀτυχοῦς βασιλέως· ἦτο ἡ καρδία τῆς Ἑλλάδος καὶ ἔπαλλε δι' ὅλην τὴν Ἑλλάδα· ἐν τοῖς Προπυλαίοις του συνεκροτοῦντο συλλαλητήρια διὰ τῆς λόγχης διαλυόμενα· τώρα δὲν κοχλάζει πλέον ὁ ἐνθουσιασμὸς ἐν αὐτῷ, τὸ *φλογερὸν καμίνι* τοῦ ποιητοῦ δὲν ἐκπέμπει πλέον πεπυρωμένους σπινθῆρας· τώρα τὴν ἐνθουσιώδη ἐκείνην πολυπραγμοσύνην ἀντικατέστησεν ἡ ἀμεριμνησία ἢ ἡ περὶ τοῦ συμφέροντος ἐνασχόλησις, τὴν περὶ τῶν ὁρίων τῆς πατρίδος μέριμναν, ἡ περὶ τῶν ὁρίων τῆς ἰδίας ὑπάρξεως· τὸ Πανεπιστήμιον ἀπὸ καρδίας μετεβλήθη εἰς κεφαλήν· δὲν πάλλει, σκέπτεται· κατά τινας τοῦτο δὲν εἶνε τόσον κακὸν ὅσον κοινῇ νομίζεται· τοὐναντίον· ἡ ἐπιστήμη ἔχει κεφαλῆς ἀνάγκην· ἀλλὰ τί; μὴ δὲν θερμαίνεται ἡ κεφαλὴ αὕτη ἅμα ὡς πυρίτιδος ὁσμὴ διαχυθῇ εἰς τὴν ἀτμόσφαιραν, ἅμα ὡς κροτήσῃ λαχταριστὰ τὸ ἐπαναστατικὸν πυροβόλον; ἡ ἀπαθὴς αὕτη νεολαία ἐπὶ τίνος δούλου βράχου μας, ἐντὸς τίνος σκλαβωμένης φάραγγός μας δὲν ἔρρανε διὰ τοῦ αἵματός της τὴν δάφνην ἢ τὴν ἰτέαν τῆς ἐλευθερίας; πότε τὸ σκεπτικὸν Πανεπιστήμιον καθυστέρησε τὸν μέγαν του φόρον;

* * *

Πόσον γοργὰ παρέρχονται τὰ ἔτη τοῦ φοιτητικοῦ βίου! μίαν πρωΐαν ὁ φοιτητὴς παρατηρεῖ ὅτι ἀπέπτησαν ἤδη τέσσαρα ἔτη, ἐπὶ τῶν πτερύγων των παραλαβόντα τὴν δροσερωτέραν του νεότητα, καὶ ὅτι πρέπει νὰ καθήσῃ μετ' ὀλίγον εἰς τὸ *σκαμνί*, διὰ νὰ λάβῃ τὸ *χαρτί* (τὸ δίπλωμα).

Ὁ φιλόπονος φοιτητὴς — πένης ἢ μεγαλεπήβουλος — προσέρχεται εἰς τὸ *σκαμνὶ* διὰ τῆς εὐθυτάτης ὁδοῦ· ἀλλὰ καὶ ὁ ἐπικούρειος διὰ τοῦ δαιδάλου τῶν σφαιριστηρίων, τῶν ζυθοπωλείων, τῶν ἀγυιῶν τῶν Ἀθηνῶν, ἐν οἷς διέχυσε τὴν φαιδρότητά του, τοὺς κώμους του καὶ τοὺς κιθαρισμούς του, δι' ὅλων τῶν περιστροφῶν καὶ περιπλανήσεών του ἐννοεῖ ἐπὶ τέλους νὰ φθάσῃ καὶ οὗτος εἰς τὸ *σκαμνί*· ἐνίοτε ἡ φωνὴ τῆς μετανοίας ἐγείρεται ἔνδοθεν, ἐκ τῆς συνειδήσεώς του, συχνάκις ἔρχεται μακρόθεν ἐντὸς ὀργίλης πατρικῆς ἐπιστολῆς· ὁ φοιτητὴς τότε στρεφόμενος πρὸς τὰ ὀπίσω καὶ παρατηρῶν τὰ εὐτυχῆ του ἔτη

ὡσὰν διωγμένος βασιλιᾶς τὰ πρῶτά του παλάτια

ἀποχαιρετίζει αὐτὰ μετὰ συγκινήσεως καὶ δι-

ευθύνεται πρὸς τὸ δωμάτιόν του κρατῶν ὀγκώδεις τινὰς τόμους ἐντύπους, λιθογραφημένους καὶ χειρογράφους, καὶ ψιθυρίζων μετὰ τοῦ φίλου ποιητοῦ ὅστις ὕμνησεν ἄλλοτε τὸν φοιτητήν :

Καὶ λοιπὸν οἰκτείρατέ με
Εἰς τὸ πέμπτον ἔτος φθάνω
Τὴν φαιδρὰν ζωήν μου χάνω.
'Η μελέτη μὲ καλεῖ.

Κλαύσατέ με κλαύσατέ με
Μ' ἐγκατέλιπ' ἡ φαιδρότης
Τῆς μελέτης ἡ ὠχρότης
Τὴν μορφήν μου ἀπειλεῖ
. . . . . .

Φεῦ ! ὡς ὄνειρον ὡραῖον
Τέσσαρα παρῆλθον ἔτη
Καὶ νομίζω πῶς εἰσέτι
Λέγομαι πρωτοετής·

Χαίρετέ μοι τώρα πλέον
Ὦ χαρὰ καὶ εὐθυμία
Ὦ τῶν φίλων μου χορεία
Μελετᾷ ὁ φοιτητής ! 1)

Καὶ κλείεται ἐν ἀποκέντρῳ δωματίῳ μὲ ζῆλον ἀσκητοῦ θέλοντος νὰ ἐξιλεώσῃ τὰς ἁμαρτίας τοῦ παρελθόντος· ἐνίοτε μόνος, συχνὰ μετά τινος συμφοιτητοῦ· διὰ μιᾶς ἐγένετο ἄλλος ἄνθρωπος· ὁ πλήρης τόσων γοητευτικῶν φωνῶν θόρυβος τῆς πόλεως δὲν ἐξικνεῖται πλέον μέχρι τῶν ὤτων του· κεκλιμένος ἐπὶ τραπέζης μὲ τὸ πανταλόνιον μόνον, τὸ ὑποκάμισον καὶ τὰς ἐμβάδας προσπαθεῖ ν' ἀναρτήσῃ ἐκ τῆς μνήμης του ὅσον οἷόν τε περισσοτέρους ὅρους, νὰ στουμπώσῃ ἐντὸς τοῦ ἐγκεφάλου του ὅσον οἷόν τε περισσοτέραν ἐπιστήμην· τὴν φαιδρότητα τοῦ μειδιάματός του, τὴν ζωηρότητα τοῦ βλέμματός του τὴν ἀφῆκεν ἔξω, μετὰ τῶν τεσσάρων ἐτῶν, ἐν ταῖς ὁδοῖς τῶν 'Αθηνῶν· τώρα αἱ σελίδες ἐφ' ὧν κύπτει ἀντανακλῶσι τὴν σοβαρότητά των ἐπὶ τῆς μορφῆς του· ἐνίοτε ἡ 'Ανάμνησις ἐρχομένη προσπαίζει προκλητικῶς μὲ τὸ δρύφακτον τοῦ παραθύρου του προσκαλοῦσα αὐτὸν νὰ ἐξέλθῃ, ἢ ἡ 'Απόλαυσις κρούει δι' ἐλαφρῶν κτυπημάτων πλήρων ὑποσχέσεων τὴν μανδαλωμένην θύραν του ὅπως τῇ ἀνοίξῃ· ἀλλ' ὁ φοιτητὴς διὰ σιδηρᾶς θελήσεως καθηλοῦται ἐπὶ τῆς καθέκλας του καὶ διὰ μιᾶς σελίδος Πολιτικῆς Οἰκονομίας ἢ 'Εγχειριστικῆς, ἢ Φαρμακολογίας, ἢ Λατινικῆς γραμματικῆς ἐντόνως ἀπαγγελλομένης τρέπει εἰς φυγὴν καὶ τὴν μίαν καὶ τὴν ἄλλην.

*
* *

Καὶ ἀφ' οὗ ἐπὶ ἑβδομάδας μείνῃ ἀξύριστος, ἀφ' οὗ τὸ *καμινέτον* του τῷ ψήσῃ ἑκατοντάδας καφέδων, ἀφ'οὗ ἀποκαρωθῇ μὴ εἰξεύρων τί εἰξεύρει καὶ ὁ νοῦς του ἀποπλανηθῇ ἐντὸς τοῦ ἰδίου του ἐγκεφάλου, ἀφ'οὗ λησμονήσῃ τὰς ὁδοὺς τῶν 'Αθηνῶν, ἀφ' οὗ ἐν τῷ μεταξὺ μετ' ἄλλων δέκα ἐνέα δώσῃ γραπτὰς ἐξετάσεις καὶ καταθέσῃ τὸ ἑκατοντάδραχμον *παράβολον* καὶ λάβῃ ἕνα ἀριθμὸν πρὸς ἐξετάσεις, προσέρχεται τέλος μίαν ἡμέραν εἰς τὸ Πανεπιστήμιον, συγκεκινημένος ὡς μαθήτρια, καὶ κάθηται εἰς τὸ *σκαμνὶ* πρὸ τῶν σοβαρῶν μορφῶν τῶν καθηγητῶν του, καὶ μετὰ ἑνὸς τετάρτου ἢ ἡμισείας ὥρας ἐξέτασιν καὶ ἀγωνιώδη εἶτα προσδοκίαν ἐκτὸς τῆς αἰθούσης μετὰ τῶν φίλων του, διὰ τοῦ στόματος ἑνὸς κλητῆρος τοῦ Πανεπιστημίου ἀνακηρύττεται διδάκτωρ μετὰ ἢ ἄνευ ἐπαίνων— ἂν δὲν ἀνακηρυχθῇ προλύτης ἢ δὲν ἀπορριφθῇ—καὶ τὸ λαμβάνει τέλος ἀλλόφρων ἐξ ἀγαλλιάσεως τὸ ποθητὸν ἐκεῖνο δίπλωμα. Τὸ διπλόνει ἐν τῷ θυλακίῳ του ὡς πολυτιμοτάτην μετοχὴν τῆς Τραπέζης τῆς Εὐτυχίας· καὶ ἐν τῇ μέθῃ τῶν ἐλπίδων του φαντάζεται ὅτι τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τοῦ χαρτίου θὰ τηρήσῃ πάσας τὰς ὑποσχέσεις του, ὅτι πάνοπλος δι' αὐτοῦ θὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν κοινωνίαν καὶ θὰ κατακτήσῃ τὰ πάντα. Ὦ πτωχέ μου, πτωχέ μου διδάκτορ, ἡ ἐργασία, τὸ καθῆκον, ἡ ἀφοσίωσις, ὁ πλοῦτος, ἡ δόξα, ὅλα, ὅλα εἶνε ἴσως πρὸ σοῦ· ἀλλὰ ποσάκις ἐν τῷ βίῳ σου ὅταν αἰσθανθῇς τὴν ἀνάγκην τῆς εὐτυχίας, θὰ στρέψῃς τὴν κεφαλήν σου πρὸς τὰ ὀπίσω, πρὸς τὰ ἀμέριμνα καὶ θορυβώδη ἀλλὰ γοργῶς πτερυγίσαντα φοιτητικά σου ἔτη, τὰ ὁποῖα ἀφίνεις μὲ τόσην χαράν !

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΗΣ Π. ΚΟΥΡΓΙΔΗΣ.

1. Ι. Κ. Καμπούρογλος. «Πατρὶς—Νεότης».

Ἐκ τινος ἐπ' ἐσχάτων ἐκδοθέντος ἐν Παρισίοις βιβλίου περὶ 'Αγγλίας καὶ τῶν συγχρόνων ἠθῶν αὐτῆς ἀπεσπάσαμεν τὸν ἑπόμενον περίεργον καὶ εὐφυᾶ χαρακτηρισμὸν τῶν Ἄγγλων.

Ο ΑΓΓΛΟΣ

—

Ὁ Ἄγγλος ἔχει ἰδιάζουσαν ἱκανότητα νὰ ἐγκαθιδρύεται πανταχοῦ ἐν ἀνέσει. Οὐδὲν ἐκπλήττει, οὐδὲν ἀναχαιτίζει αὐτόν. Ὧν κατ'ἐξοχὴν κοσμοπολίτης ἐγκαθίσταται ἐν πάσῃ χώρᾳ ὡσεὶ ἦτο οἰκεία αὐτῷ. Ἐὰν τῷ ἐπιτρέψῃς νὰ καταλάβῃ ἑνὸς ποδὸς ἔδαφος ἰδικόν σου, θὰ τὸν ἴδῃς μετ' ὀλίγον καταλαμβάνοντα τὸ τετραπλάσιον. Ἐν πόλει τινὶ τῆς Νορμανδίας, ἣν εἶχον ἐκλέξει πρὸς κατοικίαν πολλαὶ ἀγγλικαὶ οἰκογένειαι διὰ τὰς φυσικὰς αὐτῆς καλλονάς, ἰατρός τις παρεχώρησε τὸ ἡμισυ εὐρυτάτου ἀγροῦ του εἰς οἰκογενείας ἀγγλικὰς πελάτιδάς του, ὅπως παίζωσι τὸ προσφιλὲς αὐτοῖς cricket, δι' ὃ εὗρον τὸν ἀγρὸν καταλληλότατον. Δὲν παρέρχονται πολλαὶ ἡμέραι καὶ ὁ ἰατρὸς λαμβάνει τὴν ἑξῆς σημείωσιν· «Οἱ μετέχοντες τοῦ παιγνιδίου cricket διαβιβάζουσι τὰς φιλικάς των προσρήσεις τῷ ἰατρῷ κ. Η*, θὰ ἦσαν δ' αὐτῷ λίαν ὑπόχρεοι ἐὰν ἤθελε διατάξει νὰ ἐκριζώσωσι τὰ φυτὰ τῶν γεωμήλων, ἅτινα καλύπτουσι τὸ ἥμισυ τῆς περιοχῆς *αὐτῶν* διὰ τὸ cricket, καὶ ἐν οἷς κατὰ πᾶσαν στιγμὴν χάνεται ἡ σφαῖρα τοῦ παιγνιδίου».

Ἡ κάρπωσις μέρους γῆς καθιστᾷ κύριον τὸν καρπούμενον αὐτό, ἰδοὺ ἡ ἀρχὴ πάσης προσαρτήσεως ἐδάφους ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου. Μόλις οὗτος ἀποκαθίσταται εἰς μικρὰν γωνίαν γῆς, καὶ ἀμέσως φυτρόνουσιν ἐκεῖ εἰς ναὸς προτεσταντικὸς καὶ μία πλατεῖα διὰ cricket, τὰ δύο πρῶτα σημεῖα πάσης ἀγγλικῆς ἀποικίας. Τῶν Ἰνδιῶν ἡ κατάκτησις ἐγένετο ὑπὸ τῆς λεγομένης Ἰνδικῆς Ἑταιρίας, δηλαδὴ ὑπό τινων ἐμπόρων τοῦ Λονδίνου.

Ὁ Ἄγγλος εἶνε ὑπερήφανος, γενναῖος, ἤρεμος, ἐπίμονος καὶ δεξιώτατος διπλωμάτης.

Ἡ ὑπερηφάνεια δὲν τὸν ἀφίνει νὰ ἀμφιβάλλῃ ποτὲ περὶ τῆς ἐπιτυχίας οἱασδήποτε ἐπιχειρήσεώς του· ἡ γενναιότης του συντελεῖ πλεῖστον εἰς τὴν ἐπιτυχίαν, ἡ ἰδιοσυγκρασία του ἐπιτρέπει αὐτῷ νὰ προσβλέπῃ μετὰ ψυχραιμίας τὰ ὑλικὰ πλεονεκτήματα τῆς νίκης, διὰ δὲ τῆς ἐπιμονῆς κατορθοῖ τὴν διαρκῆ κάρπωσιν αὐτῶν. Περὶ τῶν λοιπῶν θέτει εἰς ἐνέργειαν τὴν διπλωματικήν του ἱκανότητα.

Ἡ μεγαλοφροσύνη παρ' αὐτῷ ἐκδηλοῦται ἀπὸ τῆς τρυφερωτέρας ἡλικίας, ἡ δὲ ἐθνικὴ ὑπερηφάνεια ὠθεῖ αὐτὸν εἰς πράξεις ἡρωϊκὰς ἐν ἡλικίᾳ, καθ' ἣν συνήθως τὰ ἄλλα παιδία μόνην σκέψιν ἔχουσι τὰ γλυκίσματα.

Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἐν τῷ σχολείῳ ἡμῶν ἐν Παρισίοις ἡμέραν τινὰ περὶ τὰ εἴκοσι παιδία εἴμεθα συνηθροισμένοι ἐν τῇ αὐλῇ τοῦ γυμναστηρίου, ὅπου ἐπηδῶμεν ὁ εἷς κατόπιν τοῦ ἄλλου ἀπὸ δοκοῦ ὑψηλὰ τεθειμένης ἐπὶ σωροῦ ἄμμου. Μεταξὺ ἡμῶν εὑρίσκετο καὶ παῖς Ἄγγλος δωδεκαετής, ὅστις ἀνέμενε τὴν σειράν του, ἵνα πηδήσῃ καὶ αὐτός. Τὸ δυστυχὲς παιδίον ἔπασχεν ἐκ κήλης, διὸ προσεπαθήσαμεν νὰ τὸν πείσωμεν νὰ παραιτηθῇ τοῦ σκοποῦ του.— «Καὶ διατί νὰ μὴ πηδήσω; μᾶς ἀπεκρίθη· ἀφοῦ τὸ κάμνετε σεῖς, εἰμπορῶ νὰ τὸ κάμω κι' ἐγώ». Καὶ παρὰ τὰς ἐπανειλημμένας παρακλήσεις μας ἀνέβη ἐπὶ τῆς δοκοῦ, ἔκαμψε τὰ γόνατα καὶ ἐπήδησεν . . . ἀλλ' ἵνα μὴ ἀνεγερθῇ πλέον. Ἐφέραμεν αὐτὸν εἰς τὴν κλίνην του, ἔνθα μετὰ μίαν ὥραν ἐξέπνευσε. «— Κανεὶς δὲν θὰ εἴπῃ, ἐψιθύριζεν ἐν τῇ ὀδύνῃ τῆς ἀγωνίας, ὅτι εἰς Ἄγγλος δὲν εἰμπορεῖ νὰ πηδήσῃ ὅσον καὶ εἰς Γάλλος». Τὸ ἄτυχον καὶ εὐγενὲς παιδίον ! Ὀλίγας ἡμέρας πρότερον εἶχε μοιράσει εἰς ὅλους μας διάφορα γλυκίσματα καὶ προϊόντα, ὧν κάλαθον πλήρη τῷ εἶχε πέμψει ἡ μήτηρ του ἐκ Devonshire. Ἐπέμεινε πολὺ ἵνα ὅλοι μας δοκιμάσωμεν τὰ καλὰ ἐκεῖνα πράγματα, τὰ ὁποῖα τῷ ἤρχοντο ἀπὸ τὸ *σπῆτί του*.

Ὁ Σατωβριὰν εἶπέ που ὅτι ἐὰν ἔμφυτόν τι αἴσθημα παρὰ τῷ ἀνθρώπῳ δὲν ἐκράτει αὐτὸν ἐν τῇ πατρίδι του, ἡ μεγίστη του ἡδονὴ θὰ ἦτο τὸ ταξειδεύειν. Τοῦτο δύναται νὰ λεχθῇ περὶ τῶν Ἄγγλων πλειότερον ἢ περὶ παντὸς ἄλλου λαοῦ. Ὁ Ἄγγλος ἀγαπᾷ τὰ ταξείδια, τὰς περιπετείας, τοὺς κινδύνους. Αἱ ἄπειροι τῶν θαλασσῶν ἐκτάσεις, τὰ ὑπερύψηλα ὄρη, αἱ εἰς αὐτὰ κινδυνώδεις ἀναβάσεις, αἱ περιηγήσεις πρὸς ἀνακάλυψιν ἀγνώστων χωρῶν προξενοῦσιν αὐτοῖς συγκινήσεις, ἐν αἷς εὑρίσκουσιν τόσα θέλγητρα. Οὕτω πράττοντες εἶνε εἰς τὸ στοιχεῖόν των.

Δύνασθε νὰ ἀποκαλέσητε τὸν Ἄγγλον μανιακόν, ἀλλόκοτον, τρελλὸν ἐὰν θέλετε· πρὸς ἐπιτέλεσιν μεγάλων κατορθωμάτων ὁμολογητέον ὅτι ἀνάγκη εἶνε νὰ ἐκκλίνῃ τις ὀλίγον τῆς τετριμμένης ὁδοῦ. Οὕτω βλέπομεν αὐτὸν περιφρονοῦντα ἀπείρους κινδύνους ὅπως δυνηθῇ νὰ εἴπῃ ὅτι ἀνέβη εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Λευκοῦ ὄρους, ἢ ὅτι εἰσεχώρησεν εἰς τὸν βόρειον πόλον πλειότερον παντὸς ἄλλου θαλασσοπόρου.

Πείσμων ὡς ἡμίονος καὶ ἀμετάτρεπτος εἰς ὅ,τι ἅπαξ ἀποφασίσῃ ὑπερπηδᾷ τὰ ἐπιπροσθοῦντα ἐμπόδια, νέον ἑκάστοτε θάρρος ἀντλῶν πρὸς ἐπίτευξιν τοῦ σκοποῦ του. Ἅπαξ χαράξας τὸ πρόγραμμά του δὲν ἐννοεῖ ὑπ' οὐδενὸς λόγου νὰ παρεκκλίνῃ αὐτοῦ. Ἀπερχόμενος τῆς Ἀγγλίας ἔχει συντεταγμένον ἐκ τῶν προτέρων τὸ ἡμερολόγιόν του· ἐν αὐτῷ σημειοῦται ὅτι τὴν δεῖνα ἡμέραν, τὴν δεῖνα ὥραν θὰ εἶνε εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ δεῖνα ὄρους· πρέπει ἀφεύκτως νὰ εἶνε· δύνασθε δὲ νὰ εἶσθε βέβαιος ὅτι ἐὰν δὲν κατεκρημνίσθη εἰς κανὲν βάραθρον, θὰ εὑρεθῇ ἐκεῖ ἀκριβῶς κατὰ τὴν ὡρισμένην ὥραν. Ὁ στρατηγὸς Οὐολσελεὺ εἶχεν εἰπεῖ εἰς τοὺς συμπολίτας του ὅτι θὰ ὑποτάξῃ τὴν Αἴγυπτον εἰς δώδεκα ἡμέρας, ἀλλ' ἐχρειάσθη δεκαπέντε. Ἡ βραδύτης ἐθεωρήθη παραπολλή, καὶ ἔδει διὰ παντὸς τρόπου νὰ τελειώσῃ ἡ ὑπόθεσις, διότι ἐν Ἀγγλίᾳ ἤρχισαν νὰ γογγύζουν.

Περιεπάτουν ἑσπέραν τινὰ ἐπὶ τῆς προκυμαίας τοῦ λιμένος Σαὶν-Μαλώ. Ὁ ἄνεμος ἔπνεε σφοδρότατος, τὸ δὲ διὰ τὴν Σούθαμπτων ἀτμόπλοιον εἶχεν ἐν τούτοις ἀναχωρήσει. Αἴφνης φθάνουσι δύο Ἄγγλοι πνευστιῶντες καὶ παράφοροι.

— Ποῦ εἶνε τὸ ἀτμόπλοιον ; ἐρωτῶσι.

— Ἀνεχώρησε.

— Φωνάξετέ το νὰ σταθῇ, ἰδοὺ φαίνεται ἀκόμη, καὶ πρέπει ν' ἀναχωρήσωμεν.

— Ἀδύνατον, κύριοι, εἶνε ἐντελῶς ἀδύνατον.

— Τότε εἰμπορεῖτε νὰ μᾶς προμηθεύσητε κανὲν πλοιάριον νὰ μᾶς φέρῃ εἰς Γέρσεη ;

— Ἐγὼ εἰμπορῶ μὲ τὸ ἰδικόν μου, ἀπεκρίθη ἁλιεύς τις, ἀλλ' εἶνε μεγάλη τρικυμία, καὶ πρέπει νὰ μοῦ δώσητε 200 φράγκα.

— Καλὰ, 200 φράγκα· σοῦ τὰ δίδομεν.

— Ἀλλὰ, κύριοι, τοῖς λέγουσιν οἱ ἄλλοι, ἡ τρικυμία εἶνε φοβερὰ, θὰ κινδυνεύσητε, θὰ ἀσθενήσητε.

— Καὶ τί μὲ τοῦτο ; ἀποκρίνονται ῥίπτοντες βλέμμα περιφρονήσεως πρὸς τοὺς περικυκλοῦντας αὐτούς.

Ἡ ὄψις τοῦ νεωτέρου, ὡραίου εἰκοσαετοῦς νεανίου, ἔλαμπεν ἐκ χαρᾶς ἐπὶ τῇ ἰδέᾳ τοῦ κινδύνου, ὃν εἶχε νὰ διέλθῃ.

Ἀδύνατος ἡ περαιτέρω συζήτησις. Ὁ ἁλιεὺς παρέλαβε τοὺς δύο νησιώτας καὶ μετά τινας στιγμὰς τὸ εὔθραυστον σκάφος διέσχιζε τὰ κύματα πλησίστιον, τώρα μὲν ἐξαφανιζόμενον εἰς τὰ βάθη τῶν κυμάτων, πάλιν δ' ἀναφαινόμενον καὶ δεικνύον ἐπὶ τοῦ πηδαλίου τὸ ὑψηλὸν ἀνάστημα τοῦ εἰκοσαετοῦς νεανίου. «Κατευόδιον, ἔλεγον οἱ ναυτικοὶ τοῦ λιμένος· αὐτοὶ οἱ Ἰγγλέζοι εἶνε τρελλοί».

Πᾶς Ἄγγλος καλῆς οἰκογενείας γινώσκει νὰ διευθύνῃ πλοιάριον, νὰ ἱππεύῃ καλῶς, νὰ ἡνιοχῇ. Εἰθισμένος ἐξ ἁπαλῶν ὀνύχων εἰς τὰς σωματικὰς ἀσκήσεις θεωρεῖ ὡς ἐλάχιστον πρᾶγμα πεζοδρομίαν ἑκατὸν μιλλίων, ἢ λεμβοδρομίαν ἐκ τῆς γεφύρας τοῦ Λονδίνου μέχρις Ὀξφόρδης. Σύνηθες πρᾶγμα ἐν Ἀγγλίᾳ εἶνε ἡ ἀπὸ Λονδίνου εἰς Ἐδιμβοῦργον πεζοδρομία. Ὁ Ἄγγλος περιηγητὴς δὲν ἐνοχλεῖται ποσῶς ἀπὸ ὁδοιπορικὰ σκεύη· θέτει ἐν ὑποκάμισον, δωδεκάδα περιλαιμίων, ζεύγη τινὰ περιποδίων ἐν τῷ σάκκῳ του, καὶ, τὴν ῥάβδον ἀνὰ χεῖρας, χωρεῖ πρὸς τὰ ἐμπρός. Γνωρίζω ἕνα ὅστις πέρυσιν ὑπῆγε πεζὸς ἕως εἰς τὸ βόρειον ἄκρον τῆς Σκωτίας. Οἱ φίλοι του τὸν ἐχλεύαζον, διότι εἶχεν ἀποφασίσει νὰ ὑπάγῃ διὰ τοῦ σιδηροδρόμου μέχρι τῶν συνόρων τῆς Σκωτίας. «Ὀλίγον θάρρος, τῷ ἔλεγον· κάμε ὅλον τὸν δρόμον πεζός· ὁ σιδηρόδρομος θὰ καταστρέψῃ ὅλην τὴν ἀξίαν καὶ ὅλον τὸ θέλγητρον τῆς ἐκδρομῆς». Τὸ προηγούμενον ἔτος, κατὰ τὰς θερεινὰς διακοπὰς, εἶχε διανύσει πεζὸς διάστημα 400 λευγῶν ἐν Νορβηγίᾳ.

Ἡ ἕξις αὕτη τοῦ πεζοπορεῖν διατηρεῖται ἐν Ἀγγλίᾳ μέχρι βαθέος γήρατος. Εἰς οἱανδήποτε αὐτῆς ἐπαρχίαν μεταβῆτε, θὰ ἴδητε τοὺς γέροντας διανύοντας καθ' ἑκάστην 5 καὶ 6 χιλιομέτρων δρόμον. Τὴν ἕξιν δὲ ταύτην διατηροῦσι μέχρι τελευταίας στιγμῆς, ὅτε τοὺς δέχεται πλέον ἡ κλίνη, ἐξ ἧς δὲν ἐξέρχονται ἢ διὰ νὰ ὑπάγωσι νὰ ἀναπαυθῶσιν εἰς τοὺς κόλπους τοῦ Ἀβραάμ. Παρ' ἄλλοις λαοῖς ὁ ἄνθρωπος γηράσκει ἐν ἡλικίᾳ ἑξήκοντα ἐτῶν· αἱ συνήθεις καταχρήσεις τῆς νεότητος, τοῦ ἐδραίου βίου τὰ ἐλαττώματα καταβάλλουσιν αὐτὸν ἐνωρίς, καὶ ἐὰν δὲ ζήσῃ μέχρι βαθέος γήρατος, τὰ τελευταῖα τοῦ βίου του ἔτη εἶνε πλήρη πόνων καὶ θλίψεων, ἅτινα τὸν καθιστῶσιν ἄχθος τοῖς οἰκείοις καὶ ἑαυτῷ ἔτι. Τοῦτο δὲν συμβαίνει ἐν Ἀγγλίᾳ· ἐνταῦθα πάντες ἀποθνήσκουσιν ἐν θαλερῷ γήρατι. Ἔχω γηραιὸν φίλον ἄγοντα τὸ 88ον ἔτος τῆς ἡλικίας, ὅστις χειμῶνα καὶ θέρος κάμνει τακτικώτατα κατὰ πᾶσαν πρωΐαν τὴν ψυχρολουσίαν του, καὶ οὐδέποτε κάθηται νὰ προγευματίσῃ, ἐὰν πρότερον δὲν κάμῃ τὸν συνήθη αὐτοῦ περίπατον 3 ἢ 4 μιλλίων. Εἶνε ζωηρὸς, εὔθυμος, τραγῳδεῖ κατὰ τὰ ἐπιδόρπια, καὶ οὐδέποτε λησμονεῖ νὰ σᾶς ὁμιλήσῃ περὶ τῶν ὀσπρίων, τὰ ὁποῖα σκοπεύει νὰ σπείρῃ τὸ προσεχὲς ἔτος. Πιστεύω δὲ ὅτι θὰ κάμῃ ἀκόμη πολλὰς αὐτῶν συγκομιδάς.

Νέος τις καθηγητὴς τῆς Ὀξφόρδης, γνωστός μου, κάμνει καθ' ἕκαστον ἔτος ταξείδιον διὰ πλοιαρίου διαρκοῦν ἀπὸ ἑνὸς μέχρι δύο μηνῶν. Μεταβαίνει μετὰ τῆς γυναικός του εἰς τὸ μέρος, ὅθεν πρόκειται νὰ ἀρχίσῃ τὸ ταξείδιον, ἐνταῦθα ἐνοικιάζει ἓν πλοιάριον, θέτει τὴν γυναῖκά του εἰς τὸ πηδάλιον, καὶ...ἐμπρός ! Τὴν ἑσπέραν σταματοῦν εἴς τι παραποτάμιον ξενοδοχεῖον, τὴν δ' ἐπαύριον πρωΐαν ἀφοῦ ἐφοδιασθοῦν διὰ τροφίμων, ἐξακολουθοῦσι τὸ ταξείδιον. Διέπλευσαν τοιουτοτρόπως τοὺς πλείστους τῶν ποταμῶν τῆς Εὐρώπης. Πλήρεις ἀφελείας καὶ ἐνθουσιασμοῦ καταθέλγουσι τὸν ἀκούοντα αὐτοὺς διηγουμένους τὰ ταξείδιά των.

Ἄλλοι μεταβαίνουσιν ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν διὰ ποδηλάτου. Εἰσὶ δὲ ζεύγη νεονύμφων, ἅτινα διέρχονται τὸν μῆνα τοῦ μέλιτος περιηγούμενοι ἐντὸς μικροῦ ἁμαξίου τὴν Ἀγγλίαν ὁλόκληρον χωρὶς νὰ κινήσωσι τὴν παραμικρὰν ἔκπληξιν παρὰ τοῖς κατοίκοις ὅθεν διέρχονται· διότι ἐνταῦθα εἰσὶ συνειθισμένοι καὶ εἰς τὰς παραδοξοτάτας ἰδιοτροπίας. Τοιουτοτρόπως ἀποφεύγουσι τὰς τυπικὰς ἐκείνας ἐπισκέψεις τὰς τοσοῦτον ὀχληρὰς, καὶ ἀναπνέουσιν ἀπλήστως τὸν ὑγιεινὸν ἀέρα τῶν ἐξοχῶν. Ἡ τοιαύτη δὲ διασκέδασις εἶνε προσιτὴ εἰς πάντα τὰ βαλάντια· καὶ δύναταί τις οὕτω νὰ ἀπαλλάξῃ τὴν γλυκεῖαν καὶ νεαρὰν σύντροφόν του ἀπὸ τὰς πρώτας ἐνοχλήσεις τοῦ οἰκογενειακοῦ βίου, ὁποῖαι εἰσὶν οἱ λογαριασμοὶ τοῦ παντοπώλου καὶ ἀρτοπώλου, αἱ ποικίλαι μέριμναι περὶ τῆς οἰκίας, αἱ ὁποῖαι ἔχουσι τὴν ἰδιότητα νὰ ἐπαναφέρωσιν αὐτὴν ταχέως εἰς τὴν θλιβερὰν πραγματικότητα. δ.—

Ἡ παρὰ τὴν ἀκτὴν τῆς Μεγάλης Βρετανίας κειμένη μικρὰ νῆσος Οὐάϊτ πρόκειται νὰ συνδεθῇ μετὰ τῆς Ἀγγλίας δι' ὑποθαλασσίας σύριγγος. Αἱ ἀποπειρατήριοι ἐργασίαι ἐγένοντο ἤδη, οἱ δὲ εἰδήμονες πιστεύουσιν ὅτι οὐδεμίαν δυσκολίαν θέλει παρουσιάσει ἡ ἐκτέλεσις τοῦ ἔργου.

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ ΕΚΛΟΓΕΩΝ ΕΝ ΒΕΛΓΙΩι

—

Κατὰ τὸν νέον ἐκλογικὸν νόμον τοῦ Βελγίου πᾶς πολίτης γινώσκων ἀνάγνωσιν, γραφὴν καὶ ἀρίθμησιν, ὀλίγην ἱστορίαν καὶ γεωγραφίαν δύναται νὰ ᾖ ἐκλογεύς. Πάντα δὲ ταῦτα ὀφείλουσι νὰ μάθωσιν ἐντὸς μηνὸς, ὁπότε τίθεται εἰς ἐνέργειαν ὁ νέος νόμος, οἱ ἀξιοῦντες τὸ δικαίωμα τοῦ ψηφοφορεῖν. Ἕκαστος δύναται νὰ φαντασθῇ ποῖαι προσπάθειαι καταβάλλονται παρ' ἑκάστου κόμματος ὅπως διδάξῃ ἐν οὕτω βραχεῖ χρόνῳ τοὺς ἀμαθεῖς φίλους του. Πυρετὸς διδασκαλίας κατέλαβε τὸ Βέλγιον. Ἑσπερινὰ μαθήματα ὠργανώθησαν πανταχοῦ· σχολεῖα ἐργατῶν κατηρτίσθησαν ἐκ τοῦ προχείρου· πάντα δὲ τὰ κόμματα κατὰ τὸν ζῆλον ὑπερέβη τὸ κόμμα τῶν κληρικοφρόνων.

Ἐν ταῖς μετ' ὀλίγον δὲ γενησομέναις ἐξετάσεσι θέλει ζητηθῇ παρ' αὐτῶν ἡ ἀπάντησις εἰς τὰς ἑπομένας ἐρωτήσεις :

Α'. — ΠΡΑΚΤΙΚΗ ΗΘΙΚΗ.

1. Ποῖα εἶνε τὰ ἠθικὰ πλεονεκτήματα τοῦ χρήματος ;

2. Ποῖα εἶνε τὰ πρὸς τὴν πατρίδα καθήκοντα ἡμῶν ;

3. Δεκαπενταέτις μεῖραξ, ὁ υἱός σας ἢ ὁ ἀδελφός σας, πρόκειται νὰ ἐμβῇ ὡς μαθητευόμενος εἰς μίαν τέχνην. Εἰπέ μοι ποίους ἀξίους λόγου κανόνας ἠθικῆς ἀγωγῆς (τοὐλάχιστον τρεῖς) θὰ τῷ ἐνθυμίσῃς κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ἀναχωρήσεως ;

Β'. — ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ.

1. Ὑφαντής τις πωλῶν πρὸς 1 φρ. καὶ 20 λ. τὸ μέτρον τοῦ ὑφάσματος ἐκέρδησεν εἰς 23 ἡμέρας 110 φρ. καὶ 40 λ. Πόσα μέτρα ὑφάσματος ὑφαίνει τὴν ἡμέραν κατὰ μέσον ὅρον ;

2. Ὑπάλληλός τις, τοῦ ὁποίου ὁ μισθὸς ἀνέρχεται εἰς 2,000 φρ. κατ' ἔτος, κατέθηκεν εἰς τὸ Ταμιευτήριον, εἰς τὸ τέλος τοῦ ἔτους 321 φρ., ἀφ' οὗ διετήρησε διὰ τοῦ μισθοῦ του τὴν οἰκογένειάν του. Πόσα ἐδαπάνησε καθ' ἑκάστην κατὰ μέσον ὅρον ;

3. Ἐργάτης οἰκονόμησε 35 φρ. τὸν μῆνα κατὰ τοὺς ἕνδεκα πρώτους μῆνας τοῦ ἔτους καὶ 20 φρ. κατὰ τὸν τελευταῖον. Ἐδαπάνησε καθ' ὅλον τὸ ἔτος 1,095 φρ. Ἐρωτῶμεν πόσα ἐκέρδησε καθ' ἑκάστην κατὰ τὰς 300 ἡμέρας ἃς εἰργάσθη ;

Γ'. — ΣΥΣΤΗΜΑ ΜΕΤΡΩΝ ΚΑΙ ΣΤΑΘΜΩΝ.

1. Πόσας φιάλας χωρητικότητος 70 ἑκατολίτρων δυνάμεθα κατὰ μέσον ὅρον νὰ πληρώσωμεν διὰ 4 ἑκατολίτρων καὶ 34 λιτρῶν οἴνου ;

2. Ἡ μεταξὺ δύο πόλεων ἀπόστασις εἶνε 15 μυριάμετρα· πόσα χιλιόμετρα, ἢ πόσα μέτρα περιλαμβάνει ἡ ἀπόστασις αὕτη ;

3. Ἂν τὸ ἑκατόγραμμον τοῦ καπνοῦ πωλεῖται 20 λεπτὰ, τί θὰ προκύψῃ ἐκ τῆς πωλήσεως 27 χιλιογράμμων ;

Δ'. — ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ.

1. Ποίαν ὁδὸν πρέπει ν' ἀκολουθήσωμεν ὅπως μεταφέρωμεν διὰ θαλασσίας ἢ ποταμίας ὁδοῦ ἐμπορεύματα ἐξ Ἀμβέρσης εἰς Σαρλροά ;

2. Τί εἰξεύρεις περὶ τῆς γενικῆς ἀπόψεως τοῦ ἐδάφους τοῦ Βελγίου ; Ποία διαφορὰ ὑφίσταται ὑπὸ τὴν ἔποψιν ταύτην μεταξὺ τῆς χώρας τῆς κατοικουμένης ὑπὸ τῶν ὁμιλούντων τὴν φλαμανδικὴν καὶ τῆς ὑπὸ τῶν ὁμιλούντων τὴν βαλωνικὴν διάλεκτον ;

Ε'. — ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΒΕΛΓΙΟΥ ΚΑΙ ΓΝΩΣΕΙΣ ΤΩΝ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΘΕΣΜΩΝ.

1. Εἰπὲ διατί ὁ Ἰάκωβος βὰν Artevelde εἶνε διάσημος ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῆς χώρας ἡμῶν ;

2. Πῶς διῆλθε τὸ Βέλγιον ὑπὸ τὴν γαλλικὴν δεσποτείαν περὶ τὸ τέλος τοῦ παρελθόντος αἰῶνος ; Πόσον χρόνον ὑπέστη αὐτήν ;

3. Ποία εἶνε ἡ εἰδικὴ ἀποστολὴ τῆς ἐθνοφυλακῆς ; Ἐκ τίνων πολιτῶν ἀποτελεῖται ;

Σημ. Μ.—Πόσαι χιλιάδες Ἑλλήνων ἐκλογέων, ἂν ἀπῃτοῦντο παρ' αὐτῶν νὰ γινώσκωσι παρόμοια πράγματα, θὰ ἔχανον τὸ δικαίωμα τῆς ψήφου των ! Καὶ ποῖος πυρετὸς διδασκαλίας θὰ κατελάμβανε καὶ τοὺς Ἕλληνας βουλευτὰς ἂν ὡς ἐκλογεῖς των ἐλογίζοντο μόνον οἱ γινώσκοντες ἀνάγνωσιν, γραφὴν, ἀρίθμησιν καὶ ὀλίγην γεωγραφίαν καὶ ἱστορίαν τῆς Ἑλλάδος ; κ...

Ἡ ἑλληνικὴ ἐφημερὶς τοῦ Βουκουρεστίου «Σύλλογοι» γράφουσιν ὅτι ἐν τῇ ἐκθέσει τῆς ἐγχωρίου παραγωγῆς τῆς Ῥουμανίας, πρὸς τοῖς ἄλλοις ἀξιοπερίεργοις θαυμάζεται καὶ ἡ λεπτογραφία τοῦ κ. Ν. Βλαδίκα, ἥτις ἐβραβεύθη. Ἐπὶ ἡμίσεος κυάμου (κουκίου) εἶνε κεχαραγμένος μετὰ χρωμάτων ὁ γεωγραφικὸς χάρτης τῆς Δακίας, ὁ τῆς Γαλλίας καὶ ὁ τῆς Αὐστροουγγαρίας. Ἐπὶ δὲ γραμματοσήμου τῶν 25 λεπτῶν βλέπει τις τὸν χάρτην τῆς Ῥουμανίας, περιέχοντα ὑπὲρ τὰς 15 χιλιάδας γραμμάτων, ἐπίσης καὶ τὴν *Μασσαλιώτιδα* γεγραμμένην ἐπὶ γραμματοσήμου. Ὁ κ. Βλαδίκας γράφει εἰς πᾶσαν γλῶσσαν διὰ μικρῶν ἢ μεγάλων ψηφίων βιογραφίας καὶ διαθήκας, χαράσσει φωτογραφίας ἐπὶ μετάλλων, ἐπισκεπτήρια διὰ μυστικῆς μεθόδου κτλ. Τὸ ἔργον εἶνε ἄξιον θαυμασμοῦ, ἐπισύρει δὲ καθ' ἑκάστην πλῆθος περιέργων.

ΤΡΑΓΟΥΔΙΑ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

—

Τὰ χαρίσματα.

Εἶμαι μικρὸς πραμματευτὴς κι' ἀφέντης μου μὲ στέλλει
Γιὰ νἀγοράσω ζάχαρι, γιὰ νἀγοράσω μέλι,
Κόρη μου γλυκομίλητη, 'σὰ σέλαχα 'στὴ στράτα,
Δέν μου πουλεῖς τὰ χείλη σου τὰ μελοζαχαράτα ;

— Δὲν τὰ πουλῶ τὰ χείλη μου, γιατὶ θὰ τὰ χαρίσω
Μαζὶ μὲ τἄλλα μου προικιὰ 'ς τὸ νειὸ ποὺ θἀγαπήσω.

—

Περιβολάρης εἶμ' ἐγὼ κ' ἔχω μπαξὲ μὲ κρῖνα·
Τὰ κρῖνα πῶχει ἡ ὄψι σου εἶν' πειῶμορφ' ἀπὸ 'κεῖνα.
Γιὰ στάσου κρινομάγουλη· δυὸ κρῖνα πούλησέ μου
Νὰ τἄχω νὰ μοσκοβολοῦν μεσ' 'τὸ μικρὸ μπαξέ μου.

— Τὰ κρῖνα πῶχει ἡ ὄψι μου κι' αὐτὰ θὰ τὰ χαρίσω
Μαζὶ μ' τἄλλα μου προικιὰ 'ς τὸ νειὸ ποὺ θἀγαπήσω.

—

Εἶμαι 'ς τὴ χώρα μεταξᾶς, ξανθούλα μου· γιὰ στάσου
Καὶ πές μου πόσο τὰ πουλεῖς τὰ ψαθωτὰ μαλλιά σου
Ποῦνε χυτὰ 'ς τὴν πλάτη σου πλεγμένα μὲ τὴν τάξι
Ὁλόχρυσα, γυαλιστερὰ 'σὰν καθαρὸ μετάξι.

— Καὶ τὰ ξανθά μου τὰ μαλλιὰ κι' αὐτὰ θὰ τὰ χαρίσω.
Μαζὶ μ' τἄλλα μου προικιὰ 'ς τὸ νειὸ ποὺ θἀγαπήσω.

—

Εἶμαι μεγάλος χρυσικὸς κ' ἔρχομαι γιὰ πραμμάτεια·
Κόρη μου, πόσο τὰ πουλεῖς τὰ γαλανά σου 'μάτια,
Ποῦνε ζευγάρι ὁλόφωτο, ποῦνε ζαφείρια ἴδια
Γιὰ νὰ τὰ κάνω καὶ τὰ δυὸ ζευγάρι δακτυλίδια ;

— Μηδὲ τὰ 'μάτια μου πουλῶ, κι' αὐτὰ θὰ τὰ χαρίσω
Μαζὶ μ' τἄλλα μου προικιὰ 'ς τὸ νειὸ ποὺ θἀγαπήσω

—

Κόρη, δὲν εἶμαι χρυσικὸς, μηδὲ περιβολάρης,
Μον' εἶμ' ὁ νειὸς ὅπ' ἀγαπᾶς, κι' ὁ νειὸς ποὺ θὲ νὰ πάρῃς,
Ποὺ τριγυρνᾷ ὁλονυχτὶς 'ς τὸ σπ'τι σου ἀπὸ κάτου
Καὶ τραγουδεῖ τὰ κάλλη σου 'ς τὸ μαῦρο ταμπουρά του.

— 'Σὰν εἶσ'ὁ νειὸς ὅπ'ἀγαπῶ, τίποτε δὲν ὁρίζω·
Ὅσα 'ς τοὺς ἄλλους δὲν πουλῶ 'ς ἐσένα τὰ χαρίζω.

Γεωργιος Δροσινης.

ΔΑΝΕΙΟΝ ΠΝΕΥΜΑ

—

Ἡ κυρία Μ* ἔχασε προχθὲς σπουδαίαν δίκην. Ὁθεν πλήρης θυμοῦ ἀπέρχεται τοῦ δικαστηρίου κρατοῦσα εἰς τοὺς βραχίονας τὸ ὡραῖον κυνάριόν της.

— Τί ὡραῖον ζῷον ! λέγει θωπεύων αὐτὸ ὁ δικηγόρος ἵνα περιποιηθῇ τὴν πελάτιδά του· καὶ τί εὐφυές ! μόνον ποῦ δὲν ὁμιλεῖ !

— Κατὰ τοῦτο ὑπερτερεῖ τοὺς δικηγόρους, ἀποκρίνεται ξηρὰ ἡ κυρία, στρέφουσα αὐτῷ τὰ νῶτα.

*
* *

Πάντες οἱ φωτογράφοι ἔχουσιν, ὡς γνωστὸν, στερεοτύπους τινὰς φράσεις, ἃς ἀποτείνουσι κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς φωτογραφήσεως εἰς τοὺς πελάτας.

Τελευταῖον προσκαλεῖται φωτογράφος τις νὰ φωτογραφήσῃ τὸν νεκρὸν ἐπισήμου ἀνδρός.

Τοποθετεῖ τὴν μηχανήν του, σπογγίζει τὴν ὕελον, διευθετεῖ καλῶς τὰ πάντα, εἶτα καθ'ἣν στιγμὴν πρόκειται νὰ ἐνεργήσῃ, λησμονῶν ποῖον ἔχει πρότυπον, ἀναφωνεῖ·

— Τώρα μὴ κινῆσθε . . . καὶ τὸ πρόσωπο γελαστό ! ! !

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

—

Ὅταν ἡ λύπη σιωπᾷ καὶ λόγια δὲν εὑρίσκῃ,
κρυφαλαλεῖ μὲ τὴν καρδιὰν καὶ νὰ σχισθῇ τῆ; λέγει.

—

Ὅποιος δὲν ἔχει ὑπομονὴν τί πτώχειαν ποῦ τὴν ἔχει !

(Σακκσπεῖρος).

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

—

Ἐν San Pietro di Lavagno τῆς ἐπαρχίας Βερώνης, γενομένης ἀνασκαφῆς παλαιοτάτου τείχους, εὑρέθησαν ἐν βάθει 5 $^1/_2$ μέτρων περὶ τοὺς διακοσίους σκελετοὺς τεραστίου μεγέθους· οἱ πλεῖστοι ἔχουσι μῆκος δύο ὅλων μέτρων, κεῖνται δὲ 30 ὑφεκατόμετρα μακρὰν ἀπ' ἀλλήλων. Ἐγγὺς τῶν παναρχαίων τούτων τῆς Ἰταλίας κατοίκων εὕρηνται ὅπλα σιδήρου καὶ χαλκοῦ, πρὸς δὲ τούτοις κέρατα ἐλάφων, βόες, κύνες, ὀδόντες Μαμμοὺθ καὶ κάτω σιαγόνες. Ὅσα τῶν ὀστῶν περιεῖχον μυελὸν εἶνε ἐσχισμένα ὡς τὰ εὑρεθέντα ἐν Δανίᾳ καὶ Ἑλβετίᾳ.

***

Ἀρχομένου τοῦ μηνὸς Ὀκτωβρίου συνεκροτήθη ἐν τῇ Salt Lake City τῆς ἐπαρχίας Οὐτὰχ σύνοδος τῶν Μορμόνων, εἰς ἣν προσῆλθον περὶ τοὺς ἑξακισχιλίους. Ὁ πρόεδρος Τάϋλορ καὶ πλείους *ἀπόστολοι* δι' ἀλλεπαλλήλων ὁμιλιῶν καὶ ἀγορεύσεων ἐξύμνησαν τὴν ἐκκλησίαν *τῶν κατὰ τὰς ἐσχάτας ἡμέρας Ἁγίων* καὶ τὴν *πολυγαμίαν*. Κατὰ τὴν νεωτάτην ἔκθεσιν ἡ ἐν Οὐτὰχ ἐκκλησία τῶν Μορμόνων ἔχει 127,294 πιστοὺς· ἡγοῦνται δὲ αὐτῆς 12 Ἀπόστολοι, 58 Πατριάρχαι, 3,885 Ἑβδομηκοντοῦτεις λεγόμενοι, 3,153 Ἀρχιερεῖς, 1,100 Πρεσβύτεροι, 1,500 Ἐπίσκοποι καὶ 4,400 Διάκονοι. Ἐν Εὐρώπῃ καὶ ταῖς νοτίαις ἐπαρχίαις τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν ὀγδοήκοντα ἱεραπόστολοι ποιοῦνται προσηλύτους.

***

Νέα Ἑταιρία ἱδρύθη ἐπ'ἐσχάτων ἐν Νέᾳ Ὑόρκῃ πρὸς τοποθέτησιν δύο νέων ὑποβρυχίων καλωδίων μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Ἀμερικῆς. Πρόεδρος αὐτῆς ὡρίσθη ὁ Θωμᾶς Τζαΐμς, πρώην γενικὸς διευθυντὴς τῶν ταχυδρομείων τῶν Ἡνωμένων Πολιτειῶν. Ὡς ἀφετηρία τῶν καλωδίων ἐπὶ τῆς ἀμερικανικῆς ἠπείρου ἐξελέχθη ἡ παρὰ τὴν Νέαν Ὑόρκην Long - Island.

ΑΘΗΝΗΣΙ — ΤΥΠΟΙΣ «ΚΟΡΙΝΝΗΣ» ΠΛΑΤΕΙΑ ΟΜΟΝΟΙΑΣ.